

Īpašais ziņojums

Darbības rezultātu pārskats par lietu pārvaldību Eiropas Savienības Tiesā

(saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu)

4
1977 - 2017

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Pārskata sagatavošanā iesaistītie darbinieki

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas jomas un programmas vai vadības aspektus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, konkrēti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu un izdevumu apjoms, paredzamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības pārskatu veica V apakšpalāta, kuru vada ERP loceklis *Lazaros S. Lazarou* un kura pievēršas Eiropas Savienības finansēšanas un pārvaldības jautājumiem. Šā pārskata sagatavošanu vadīja ERP loceklis *Kevin Cardiff*, un šajā darbā piedalījās galvenais padomnieks *Gabriele Cipriani*, atbildīgais vadītājs *Michael Bain*, darbuzdevuma vadītājs un atbildīgais vadītājs *Alberto Gasperoni*, atbildīgais vadītājs (juridiskie jautājumi) *Christophe Lesauvage*, vecākais revidents *João Nuno Coelho dos Santos*, revidente *Diana Voinea*, kā arī juristi *Birgit Schaefer*, *Ide Ni Riagain*, *Georgios-Marios Prantzou* un *Marine Mina*.

No kreisās uz labo: *Gabriele Cipriani*, *Michael Bain*, *Birgit Schaefer*, *Kevin Cardiff*, *Marine Mina*, *Alberto Gasperoni*, *Diana Voinea*, *João Nuno Coelho dos Santos*, *Christophe Lesauvage*.

SATURS

	Punkts
Glosārijs	
Kopsavilkums	I–III
Eiropas Savienības Tiesa	1–10
Darbības rezultātu pārskata tvēruma un pieeja	11–21
Tvērums un mērķis	11–14
Pieeja un kritēriji	15–21
Apsvērumi	22–89
Lietu pārvaldības process un tā ilgums	22–35
Kā tika izmantotas atbildes uz mūsu aptaujas anketu jautājumiem	33–35
Lietas iesniegšana un tās sākotnējā apstrāde kancelejās (rakstveida daļa)	36–40
Tiesās iesniegto lietu nodošanas process	41–45
Tiesa	42–43
Vispārējā tiesa	44–45
Lietu izskatīšanas procedūra palātās un tiesnešu referentu pienākumi pēc lietu sadales	46–50
Uzraudzība	51–60
Tiesa	53–55
Vispārējā tiesa	56–60
Virzība no tiesas statistikas uz individualizētu laika grafiku un rezultatīvajiem rādītājiem	61–72
Tiesas darbības rezultātu mērīšanas attīstības tendences	63–69
Lietu sarežģītības analīze: iespējamā pieeja pārvaldības procesa atbalstam	70–72
Atbalsts lietu pārvaldības procesam	73–85
Tulkošana	74–79

Informācijas tehnoloģiju sistēmas	80–85
Valodu lietojums	86–89
Secinājumi	90–97
Turpmāku uzlabojumu iespējas	98

I pielikums. Tiesas un Vispārējās tiesas lietu izlase

II pielikums. To faktoru analīze, kuri ietekmē izlasē iekļauto 60 lietu izskatīšanas ilgumu Eiropas Savienības Tiesā

III pielikums. Eiropas Tiesu sistēmas efektivitātes komisijas (*CEPEJ*) laika uzskaites rādītāju novērtēšanas kontrolsaraksts

IV pielikums. Tiesā un Vispārējā tiesā 2014. un 2015. gadā pabeigto lietu sarežģītības un izskatīšanas ilguma korelācijas analīze

Eiropas Savienības Tiesas atbildes

GLOSĀRIJS

Apelācijas sūdzība: Tiesā var iesniegt apelācijas sūdzību saistībā ar tiesību jautājumiem par Vispārējās tiesas spriedumiem un rīkojumiem.

Apspriešanās un lēmuma pasludināšana: tiesneši apspriežas, pamatojoties uz tiesneša referenta sagatavoto sprieduma projektu. Katrs no iztiesāšanas sastāva tiesnešiem var ierosināt grozījumus. Lēmumi tiek pieņemti ar balsu vairākumu, un atšķirīgie viedokļi netiek publiskoti. Spriedumus paraksta tie tiesneši, kuri ir piedalījušies mutvārdu apspriedē, un spriedumu rezolutīvo daļu pasludina atklātā tiesas sēdē.

Apspriežu procesa slepenība: Eiropas Savienības Tiesas apspriedēs piedalās tiesneši. Apspriedes ir un paliek slepenas. Tās vienmēr notiek franču valodā bez mutiskā tulkojuma.

ARGOS: tā ir IT sistēma, kura drīzumā tiks ieviesta abās tiesās un kuras mērķis ir sniegt detalizētāku informāciju par lietām, izmantojot individualizētu paneli tiesnešiem, ģenerāladvokātiem un viņu kabinetiem.

Business Object un Business Intelligence: šīs IT sistēmas Eiropas Savienības Tiesā izmanto ziņošanai un tiesas statistikas sagatavošanai.

E-Curia: tā ir Eiropas Savienības Tiesas IT lietojumprogramma, ko izmanto dalībvalstu un ES iestāžu, organizāciju, struktūrvienību un aģentūru juristi un darbinieki. Tā nodrošina procesuālo dokumentu elektronisku apmaiņu ar kancelejām.

Eiropas Tiesu sistēmas efektivitātes komisija (CEPEJ): tā meklē iespējas uzlabot tiesu iestāžu efektivitāti un darbību dalībvalstīs un gādā par Eiropas Padomes izstrādāto instrumentu ieviešanu.

Ģenerāladvokāts: Tiesā darbojas 11 ģenerāladvokāti. Viņi palīdz Tiesai veikt tās uzdevumus un vajadzības gadījumā sniedz juridisku atzinumu jeb secinājumus. Šos secinājumus viņi sagatavo pašu izvēlētā valodā.

Ievadziņojums: tas ir konfidenciāls iekšējais dokuments, kuru pēc rakstveida daļas pabeigšanas sagatavo tiesnesis referents un kurā analizēti attiecīgie lietas tiesisko un faktisko apstākļu aspekti un atbilstīgos gadījumos – procesa organizatoriskie pasākumi vai pierādījumu savākšanas pasākumi. Tajā ir arī ietverti priekšlikumi par iztiesāšanas sastāvu, kurš izskatīs lietu, kā arī norādījumi par to, vai notiks uzklauššana un vai ģenerāladvokātu lūgs sniegt secinājumus.

Izpētes un dokumentācijas direkcija: tā sniedz informāciju abām tiesām saistībā ar salīdzināmo tiesvedību un judikatūru.

Iztiesāšanas sastāvs: lietas apspriešanai izveidotais palātas sastāvs (tiesnešu skaits).

Jurists lingvists: tas ir tulkotājs Tulkošanas ģenerāldirekcijā, kuram jābūt ar jurista kvalifikāciju.

Kanceleja: gan Tiesai, gan Vispārējai tiesai, kuras abas kopā veido Eiropas Savienības Tiesu, ir katrai sava kanceleja. Tās uzdevums ir pieņemt un uzglabāt visus procesuālos dokumentus, kā arī paziņot par tiem. Tiesas sekretārs ir pielīdzināms iestādes ģenerālsekretāram.

Lietu apvienošana: divas vai vairākas viena veida lietas ar identisku strīda priekšmetu to saistības dēļ jebkurā laikā var tikt apvienotas tiesvedības rakstveida vai mutvārdu daļā vai galīgā sprieduma taisīšanai.

Litige: tā ir Eiropas Savienības Tiesas galvenā datubāze, kurā apkopota informācija par konkrētām lietām.

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu: lai nodrošinātu efektīvu un vienotu ES tiesību aktu piemērošanu un lai novērstu atšķirīgu interpretāciju, valsts tiesas var – un reizēm tas ir jādara obligāti – vērsties Tiesā un lūgt skaidrojumu par kādu jautājumu saistībā ar ES tiesību akta interpretāciju vai spēkā esamību.

Paātrinātā tiesvedība: tā ļauj Tiesai ātri izlemt ārkārtīgi steidzamas lietas, saīsinot termiņus un šīm lietām piešķirot augstu prioritāti. Šī procedūra ir paredzēta arī prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā.

Palāta: tās sastāvu veido mainīgs skaits tiesnešu, kuri apspriežas un kopā izspriež konkrētu lietu.

Palātas sanāksme: katra Vispārējās tiesas palāta regulāri tiekas, lai apspriestu tiesneša referenta atsūtītos ievadziņojumus.

Pieteikums par iestāšanos lietā: iestāšanās lietā nozīmē iestādes vai fiziskas vai juridiskas personas iestāšanos lietā, ko iesniegusi trešā persona.

Pirmais ģenerālvokāts: viņš ir kopumā atbildīgs par ģenerālvokātu secinājumu sagatavošanas uzraudzību.

Prasība atcelt tiesību aktu: tas ir lūgums atcelt Savienības iestādes, struktūras vai aģentūras izdotu tiesību aktu.

Prasība sakarā ar valsts pienākumu neizpildi: šis prasības veids dod iespēju Tiesai uzraudzīt to, vai dalībvalstis izpilda tām Savienības tiesībās paredzētos pienākumus.

Procesuālie dokumenti: visi dokumenti, ar kuriem tiesvedības laikā apmainās puses un Kanceleja (procesuālie raksti, pielikumi, sarakste u. c.).

Procesuālie raksti: tie ir dokumenti, kuros puses tiesām iesniedz savus argumentus (pieteikums / iebildumu raksts un – attiecīgos gadījumos – replikas raksts un atbildes raksts uz repliku). Tiem ir jābūt iztulkotiem franču valodā.

Pro-Curia: integrētas IT sistēmas projekts Vispārējās tiesas lietu izskatīšanas vajadzībām. Tas tika apturēts, jo radās ieviešanas grūtības.

Rakstveida daļa: šo procedūru pārvalda katras tiesas Kanceleja; procedūra sākas, kad lieta ir pieņemta izskatīšanai, un tās laikā sagatavo un iztulko lietas materiālus.

Reglaments: abām tiesām ir savs publiski pieejams Reglaments, kurā noteikta lietu virzība katrā procedūras stadijā.

Rīkojums: ja tiesas uzskata, ka tās ir pietiekami informētas, lai pieņemtu lēmumu, pamatojoties uz rakstveida daļu, vai ja lietu uzskata par acīmredzami nepieņemamu vai acīmredzami nepamatotu un ja nav nepieciešams pieņemt lēmumu vai ja puses atsakās no prasības, lietu izbeidz, sagatavojot rīkojumu.

Rotācija: Vispārējā tiesā priekšsēdētājs nodod lietu pēc kārtas vienai no deviņām palātām, izmantojot četras atsevišķas rotācijas kārtas.

Sprīdums: Tiesas un Vispārējās tiesas nolēmumus pieņem, pamatojoties uz tiesneša referenta sagatavoto sprieduma projektu. Šos spriedumus pasludina publiski.

Sprīdumu redaktori: juristi, kuri vienas un otras tiesas priekšsēdētāja uzdevumā pārbauda spriedumu projektu un dažos gadījumos – rīkojumu formālo saskaņotību, kā arī konsekvenci.

Steidzams prejudiciāls nolēmums: tas ļauj Tiesai ievērojami saīsinātā termiņā izskatīt steidzamus jautājumus attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu (piemēram, par policijas sadarbību un tiesisko sadarbību civillietās).

Suivi des affaires: tas ir datorizēts rīks Eiropas Savienības Tiesā, ar kura palīdzību iespējams izsekot izskatāmo lietu virzībai uz priekšu.

Tiesas oficiālās brīvdienas: Eiropas Savienības Tiesa strādā bez pārtraukuma, taču tā nosaka oficiālās brīvdienas, kuru laikā tiesas sēdes un apspriedes parasti nenotiek. Brīvdienu laikā abas tiesas un to struktūrvienības tomēr turpina darbu, un izņēmuma gadījumos šajā periodā var notikt tiesas sēdes un apspriedes.

Tiesnesis piesēdētājs: viens no palātas tiesnešiem, bet ne tiesnesis referents.

Tiesnesis referents: tas ir tiesnesis, kuram tiesas priekšsēdētājs nodod lietu. Viņa(-as) galvenais uzdevums ir iesniegt ievadziņojumu Tiesas vispārējai sapulcei vai Vispārējās tiesas palātu sanāksmei, tostarp lietas tiesisko aspektu analīzi un ierosinātos procesuālos posmus. Viņš(-a) sagatavo arī sprieduma projektu.

Tiesneša palīgs (juridiskais sekretārs): juridiskie sekretāri darbojas Eiropas Savienības Tiesas tiesnešu un ģenerāladvokātu pārraudzībā. Viņi palīdz tiesnešiem sagatavot ziņojumus tiesas sēdei, ievadziņojumus, spriedumus, rīkojumus un/vai secinājumus un šo dokumentu pamatojumus un sniedz atbalstu tiesas sēdes laikā.

Tiesvedības apturēšana: tiesvedību var apturēt, ja Tiesā un Vispārējā tiesā ir nodotas lietas, kurās ir identisks strīda priekšmets, kurās jāizskata tāds pats jautājums vai kurās apstrīdēta viena un tā paša tiesību akta spēkā esamība. Tiesvedību var apturēt arī citos Reglamentā noteiktajos gadījumos.

Uzklausīšana (mutvārdu daļa): abās tiesās mutvārdu daļā ietilpst lietas dalībnieku pārstāvju, padomdevēju un advokātu uzklaušīšana, kā arī – atbilstīgos gadījumos – liecinieku un ekspertu uzklaušīšana.

Vadības apliecinājumi: tie ir vadības sagatavoti rakstiski apliecinājumi par konkrētiem jautājumiem. Kaut gan šajā dokumentā ir izklāstīta informācija, tas pats par sevi nesniedz pietiekamus un piemērotus revīzijas pierādījumus par tajā ietvertajiem jautājumiem.

Virspalāta: Tiesa vai Vispārējā tiesa lietas izspriež virspalātā (piecpadsmit tiesneši), ja to pamato lietas juridiskā sarežģītība vai svarīgums, vai īpaši apstākļi.

Vispārējā sapulce: tā notiek katru nedēļu, un tajā sanāk kopā Tiesas priekšsēdētājs, tiesneši, ģenerāladvokāti un Tiesas sekretārs. Tā lemj par to, kādam iztiesāšanas sastāvam nododama konkrēta lieta un vai nepieciešams ģenerāladvokāta secinājums.

Ziņojums tiesas sēdei: šis Vispārējās tiesas tiesneša referenta sagatavotais dokuments apkopo pārbaudāmos faktus, katras puses un – vajadzības gadījumā – lietas dalībnieku argumentus. To nosūta pusēm un tas ir publiski pieejams pirms tiesas sēdes.

KOPSAVILKUMS

I. Savā pārskatā par Eiropas Savienības Tiesu mēs esam novērtējuši, kādi ir darbības rezultāti tās lietu pārvaldības procesam, īpaši to, vai ieviestās procedūras sekmēja iesniegto lietu efektīvu izskatīšanu un vai bija iespējams to paātrināt. Mēs centāties izskatīt arī Eiropas Savienības Tiesā ieviestos novērtēšanas un uzskaites rīkus.

II. Iepriekšējos gados Eiropas Savienības Tiesa ir veikusi nozīmīgas organizatoriskas un procesuālas darbības, lai veicinātu lietu efektīvu izskatīšanu un ziņošanu par to. Konkrēti, indikatīvu laika grafiku ieviešana lietas izskatīšanas galveno posmu pabeigšanai līdz ar pakāpenisku uzraudzības rīku un ziņojumu izstrādi ir ļāvusi pievērst vairāk uzmanības savlaicīgumam. Līdz 2016. gada beigām ir krietni samazināts neizskatīto Vispārējā tiesā uzkrājušos lietu skaits, un šis progress ir panākts jau pirms Vispārējās tiesas reformas, pēc kuras tiesnešu un viņu kabinetu skaits divkāršosies.

III. Šajā pārskatā ir secināts, ka Eiropas Savienības Tiesa varētu vēl vairāk pastiprināt šos pozitīvos rezultātus, ja apsvērtu iespēju katru lietu pārvaldīt aktīvāk, izmantojot īpaši pielāgotus laika grafikus un uzraugot, kā faktiski tiek izmantoti tās rīcībā esošie cilvēkresursi. Ja darbības rezultātu mērīšanai izmantotu šo pamatu, nevis indikatīvus laika grafikus, kas caurmērā jāievēro, vadība būtu informēta gan par problemātiskām lietām, gan labas prakses piemēriem. Šāda pieeja sniegtu vadības informāciju, kas izmantojama lēmumu pieņemšanā, lai tādējādi vēl vairāk uzlabotu efektivitāti. Minēto informāciju varētu izmatot arī, lai pilnveidotu ziņošanu par darbības rezultātiem, kura savukārt pastiprinātu pārskatatbildību, sniedzot ieskatu par Eiropas Savienības Tiesas pienācīgu darbību un pieejamo resursu izmantošanu.

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESA

1. Eiropas Savienības Tiesa ir Eiropas Savienības (ES) tiesu iestāde. Tās uzdevums ir nodrošināt atbilstību Eiropas Savienības tiesību aktiem, pārbaudot Līgumu interpretēšanu un vienotu piemērošanu¹.
2. Eiropas Savienības Tiesu veido divas tiesas: Tiesa un Vispārējā tiesa. Tiesas sastāvā ir 28 tiesneši, kuriem palīdz 11 *ģenerālvokāti*². Vispārējās tiesas sastāvā pašlaik ir 45 tiesneši, un līdz 2019. gadam viņu skaits jāpalielina līdz 56 tiesnešiem. Tiesnešus un ģenerālvokātus, savstarpēji vienojoties, ieceļ dalībvalstu valdības uz atjaunojamu sešu gadu termiņu. Tiesnešiem un ģenerālvokātiem palīdz 386 darbinieki, kas strādā viņu kabinetos. Visā iestādē strādā 2168 darbinieki³. Katrai tiesai ir sava *Kanceleja*. Valodu, informācijas tehnoloģiju (IT) un citi dienesti ir kopēji abām tiesām. ES budžeta izmaksas saistībā ar Eiropas Savienības Tiesu 2017. gadā bija aptuveni 400 miljoni EUR.
3. Tiesas un Vispārējās tiesas tiesvedības veidi atšķiras (sk. **1. izcēlumu**).

1. izcēlums. Tiesvedības veidi Tiesā un Vispārējā tiesā

Tiesa galvenokārt izskata dalībvalstu tiesu lūgumus *sniegt prejudiciālu nolēmumu* par ES tiesību akta interpretāciju vai Savienības iestādes, struktūras vai aģentūras pieņemta tiesību akta spēkā esamību; *apelācijas sūdzības* par Vispārējās tiesas nolēmumiem; dažas tiešas *prasības* sakarā ar bezdarbību vai *prasības atcelt* konkrētus ES tiesību aktus; Komisijas vai dalībvalsts *prasības par* kādas dalībvalsts *neizpildītiem* tai Savienības tiesībās paredzētajiem *pienākumiem*; lūgumus sniegt secinājumu par to, vai Līgumiem atbilst nolīgums, ko ES ir paredzējusi noslēgt ar valsti ārpus Eiropas Savienības vai starptautisku organizāciju. Apelācijas sūdzību par Tiesas nolēmumu iesniegt nevar.

Vispārējā tiesa izskata prasības, ko privātpersonas un uzņēmumi iesnieguši par ES tiesību aktiem, kuri tiem adresēti vai skar tos tieši un individuāli, prasības par tāda kaitējuma novēršanu, ko radījušas

¹ Līgums par Eiropas Savienību (LES), 19. pants.

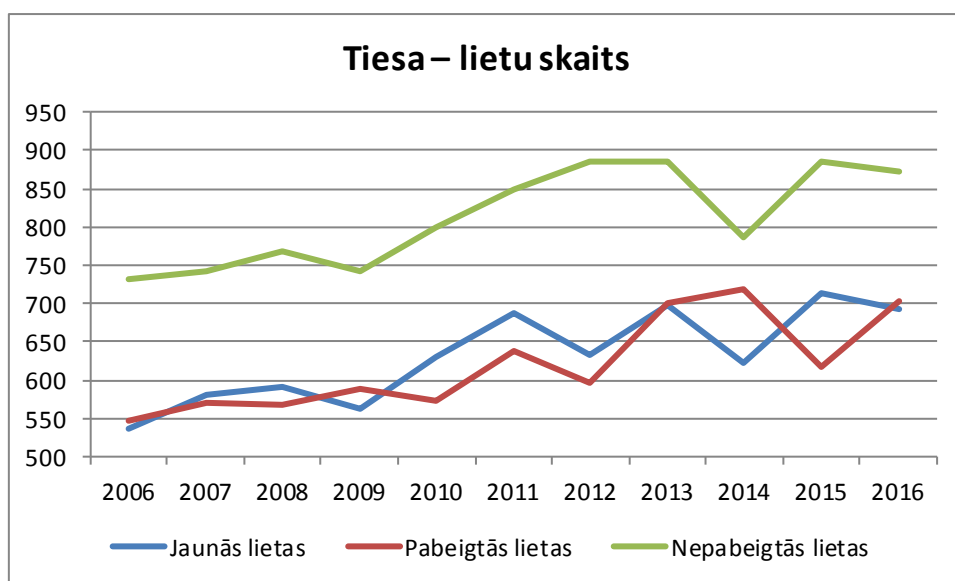
² Ģenerālvokātus ieceļ saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 252. pantu, un viņu pienākums ir sniegt pamatotus secinājumus, kas ir rakstiski (nesaistoši) atzinumi lietās, kuras tiem uzticētas.

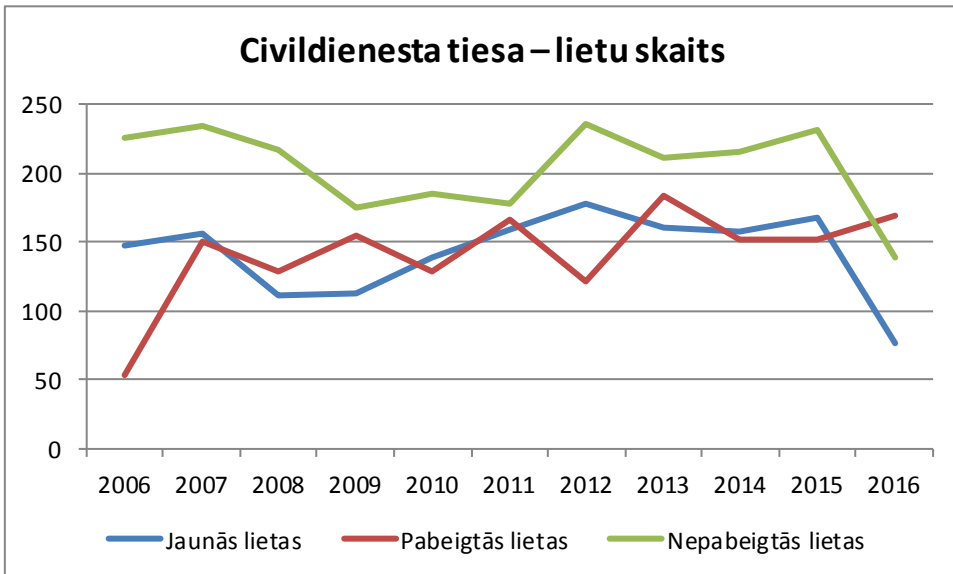
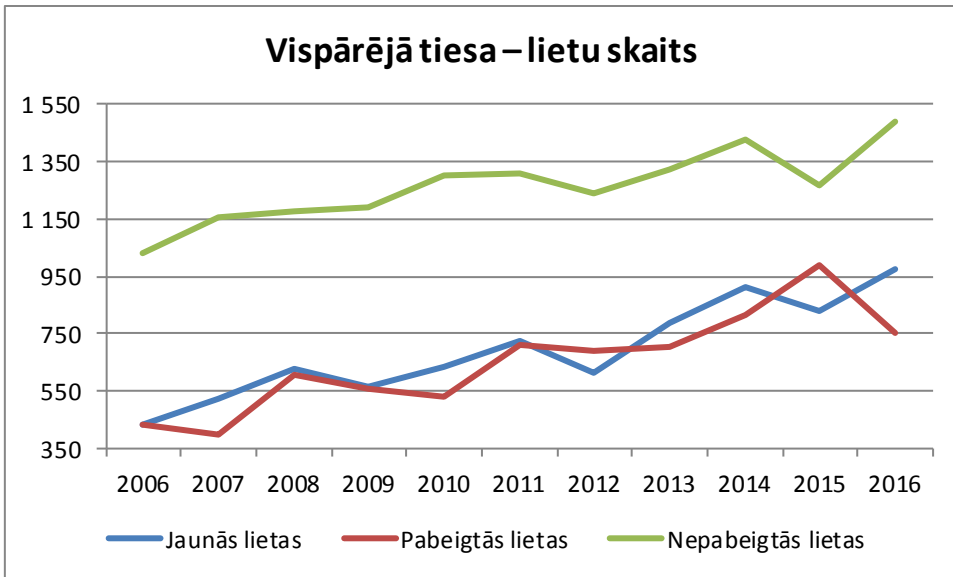
³ Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada darbības pārskats, 1. pielikums.

Eiropas Savienības iestādes un struktūras, kā arī dažas dalībvalstu iesniegtās prasības. Tās izskatītie strīdi lielākoties ir ekonomiska rakstura un attiecas uz konkurenci un valsts atbalstu, tirdzniecības aizsardzības pasākumiem un intelektuālo īpašumu. Tie aptver arī lauksaimniecību, piekļuvi dokumentiem, publisko iepirkumu un ierobežojošus pasākumus. Pēc tam, kad 2016. gada 31. augustā beidza darbību Civildienesta tiesa, Vispārējās tiesas pilnvarās ietilpst arī pirmajā instancē izskatīt strīdus starp ES un tās ierēdņiem.

4. Abu tiesu pienākums ir izskatīt visas lietas, ko tām iesniedz valstu tiesas, dalībvalstis, ES iestādes, struktūras, biroji vai aģentūras, kā arī fiziskas un juridiskas personas. Šo faktoru Eiropas Savienības Tiesa nevar ietekmēt. Laikā no 2006. gada līdz 2016. gadam Eiropas Savienības Tiesā katru gadu vidēji tika iesniegtas aptuveni 1500 lietas. Izskatāmo lietu kopējais skaits (vēl neizskatītās uzkrājušās lietas) pieauga par apmēram 20 % (sk. **1. attēlu**).

1. attēls. Tiesvedības darbības vispārējā dinamika no 2006. gada līdz 2016. gadam

Piezīme. Kopš 2016. gada 1. septembra Civildienesta tiesas jurisdikcija tika nodota Vispārējai tiesai.

Avots: pamatojoties uz datiem, kas publicēti Eiropas Savienības Tiesas gada pārskatos.

5. Abās tiesās lietas var iesniegt jebkurā no 24 oficiālajām ES valodām. Tiesneši apspriežas franciski.

6. Eiropas Savienības Tiesai ir pienākums nodrošināt tiesiskumu nevainojamā kvalitātē saprātīgos termiņos⁴, turklāt tai kā ES iestādei ir jānodrošina, ka tai uzticētos publiskos

⁴ Viena no ES iedzīvotāju un uzņēmumu pamattiesībām ir viņu lietas izskatīšana saprātīgā termiņā, un tas ir priekšnoteikums, lai saņemtu efektīvu tiesību aizsardzību. Sk. Eiropas

līdzekļus tā izmantos cik vien iespējams lietderīgi un efektīvi un saskaņā ar pareizas finanšu vadības principiem⁵.

7. Tas, cik kvalitatīvi un cik ātri Eiropas Savienības Tiesa pieņem lēmumus, var izraisīt nopietnas sekas privātpersonām, juridiskām personām, dalībvalstīm un visai Eiropas Savienībai kopumā. Ja Eiropas Savienības Tiesa neizskata lietas saprātīgā termiņā, tas var radīt ievērojamas izmaksas iesaistītajām pusēm, kā arī tiešas izmaksas no ES budžeta par jebkādu kaitējumu⁶, kas radies pārmērīgi ilgas izskatīšanas dēļ⁷. Eiropas Savienības Tiesai iesniegtās lietas bieži vien ir dalībvalstīs sāktās tiesvedības sekas. Šādos gadījumos, kas īpaši attiecas uz Tiesu, laikus pabeigta lieta var būt ļoti nozīmīga, lai dalībvalsts tiesu sistēma spētu sniegt efektīvu tiesību aizsardzību iedzīvotājiem un uzņēmumiem arī valsts līmenī.

8. Laika gaitā Eiropas Savienības Tiesa arvien vairāk cenšas darboties efektīvi. Konkrēti, tā ir pievērsusies vēl neizskatītajām lietām, kas uzkrājušās (īpaši Vispārējā tiesā, sk. **59. punktu**). Šajā nolūkā Eiropas Savienības Tiesa ir veikusi vairākas organizatoriskas un procesuālas darbības, lai paaugstinātu efektivitāti, proti:

Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 1. punktu (Tiesības uz labu pārvaldību) un 47. panta pirmo un otro daļu (Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.), 30. pants.

⁶ Summa šādu kaitējumu atlīdzināšanai var būt dažāda. 2017. gadā šāda veida izmaksām budžetā tika atvēlēti aptuveni 850 000 EUR.

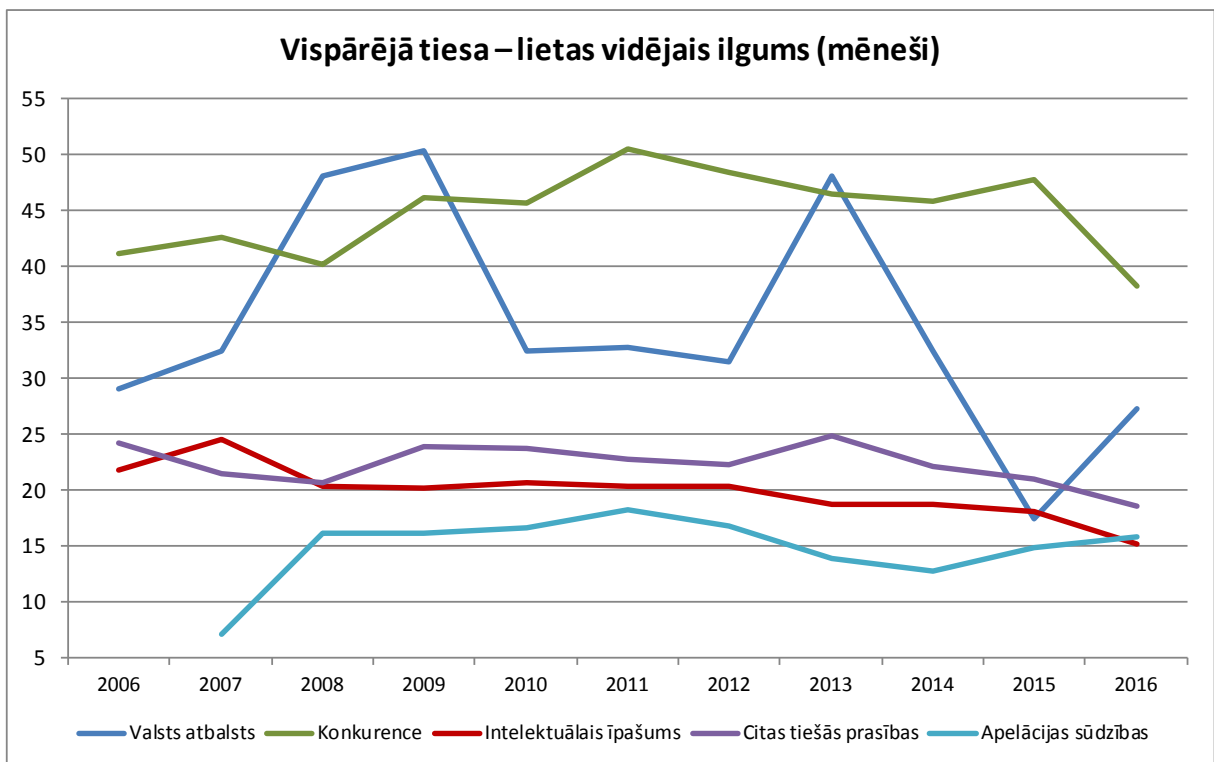
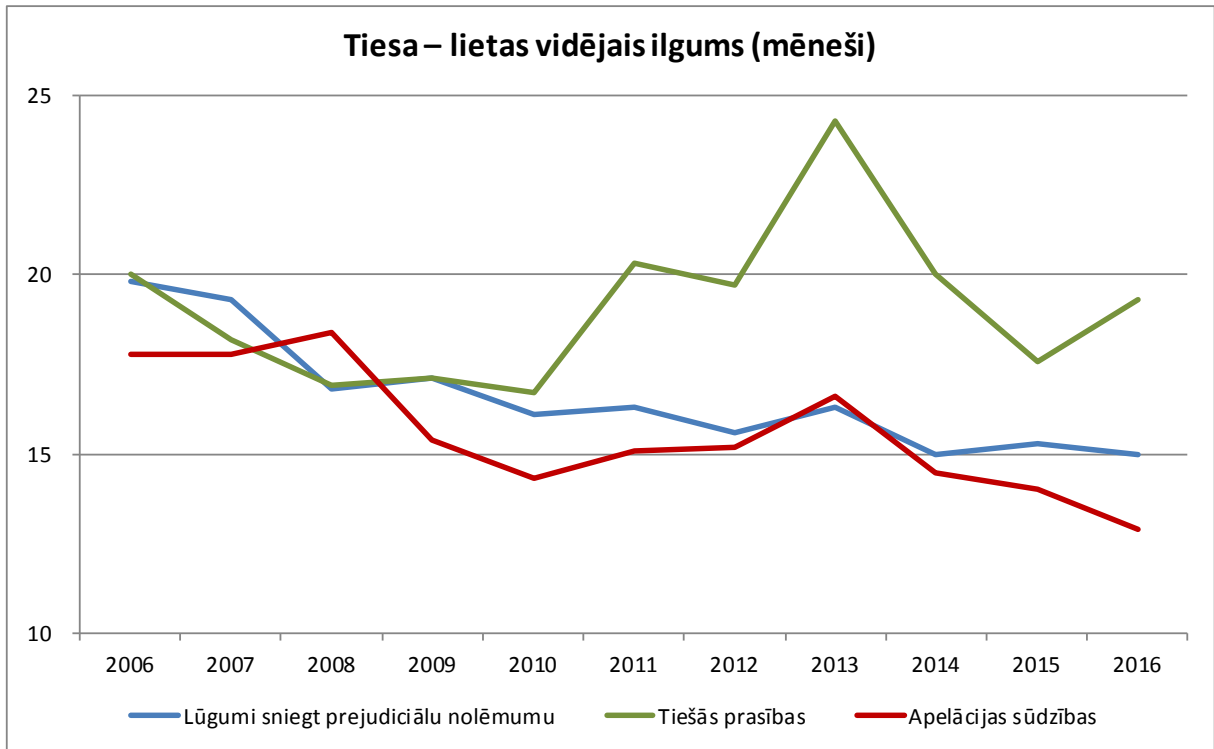
⁷ Šajā sakarā sk. lietu C-385/07 P *Der Grüne Punkt - Duales System Deutschland*/Komisija, lietu C-40/12 P *Gascogne Sack Deutschland*/Komisija un lietu C-58/12 P *Gascogne*/Komisija, kurās Tiesa konstatēja, ka Vispārējā tiesa (līdz 2009. gada decembrim – Pirmās instances tiesa) ir pārsniegusi saprātīgu termiņu, kura laikā lietas dalībnieks var sagaidīt sprieduma pasludināšanu. Tāpēc Eiropas Savienības Tiesa atzīmēja, ka pieteikuma iesniedzēji var iesniegt prasību kompensācijas saņemšanai par iespējamo kaitējumu, kas tiem varētu būt radies pārmērīgi ilgas tiesvedības dēļ Vispārējā tiesā. Pirmā šāda veida izskatītā lieta bija lieta T-577/14 *Gascogne Sack Deutschland and Gascogne* /Eiropas Savienība. 2017. gada 10. janvārī pasludinātajā spriedumā Vispārējā tiesa piesprieda Eiropas Savienībai samaksāt lietas iesniedzējiem vairāk nekā 50 000 EUR kompensāciju par materiālo un nemateriālo kaitējumu, ko bija izraisījusi pārāk ilgā tiesvedība. Par šiem nolēmumiem pašlaik ir iesniegtas apelācijas sūdzības. Citas lietas, kurās uzņēmumi bija iesnieguši prasību kompensācijas saņemšanai par ieilgušās tiesvedības izraisīto kaitējumu, tika izskatītas 2017. gada februārī (lieta T-479/14 *Kendrion*/Eiropas Savienība un lieta T-725/14 *Aalberts Industries*/Eiropas Savienība), 2017. gada jūnijā (lieta T-673/15 *Guardian Europe*/Eiropas Savienība) vai arī citas, kas vēl tiek izskatītas.

- pielāgojusi Tiesas un Vispārējās tiesas *Reglamentu*, lai paātrinātu lietu izskatīšanu;
- uzraudzījusi konkrētu lietu virzību, to salīdzinot ar indikatīvajiem iekšējiem termiņiem attiecībā uz galvenajām tiesas procedūru stadijām;
- digitalizējusi tiesvedības dokumentu apriti un
- pastiprinājusi pārskatatbildību⁸.

9. Šie pasākumi ir saīsinājuši laiku, kas abās tiesās vajadzīgs tiesas nolēmumu pieņemšanai. Piemēram, 2016. gadā tiesvedība caurmērā ilga 14,7 mēnešus Tiesā un 18,7 mēnešus Vispārējā tiesā jeb attiecīgi par 0,9 un 1,9 mēnešiem mazāk nekā 2015. gadā. Tomēr ne vienas, ne otras tiesas tiesvedībā vēl nav nostiprinājusies termiņu samazināšanās tendence (sk. [2. attēlu](#)).

⁸ Eiropas Savienības Tiesa publicē statistiku par tiesvedības darbību iznākumu un analizē to. Tiesvedības vidējais ilgums jeb laiks, kas pagājis kopš dienas, kad lieta ir iesniegta Kancelejā, līdz galīgā tiesas nolēmuma dienai ir viens no galvenajiem rādītājiem, ko Eiropas Savienības Tiesa publicē katru gadu līdz ar pabeigto lietu un ienākošo lietu attiecību. Eiropas Savienības Tiesa publicē arī detalizētus datus par tiesvedības darbību, konkrēti, par tiesvedības veidu un strīda priekšmetu, kā arī par jaunu, pabeigtu un vēl neizskatītu lietu skaitu.

2. attēls. Tiesā un Vispārējā tiesā pabeigto lietu vidējais ilgums (mēnešos) no 2006. gada līdz 2016. gadam

Avots: pamatojoties uz datiem, kas publicēti Eiropas Savienības Tiesas gada pārskatos.

10. ES pieņēma lēmumu reformēt Eiropas Savienības Tiesas struktūru, konkrēti, Vispārējās tiesas tiesnešu skaitu ir paredzēts divkāršot līdz 2019. gadam, bet, sākot ar 2016. gada 1. septembri, Civildienesta tiesas darbs tika iekļauts Vispārējās tiesas funkcijās⁹. Reformas nolūks bija samazināt neizskatīto uzkrājušos lietu skaitu¹⁰, pozitīvi ietekmēt *spriedumu* kvalitāti un padarīt elastīgāku un raitāku tiesnešu norīkošanu darbam *palātās* atkarībā no slodzes dažādās jomās¹¹. Saskaņā ar likumdevēja aplēsēm reformas neto papildu izmaksas būtu 13,5 miljoni EUR gadā pēc tās pilnīgas ieviešanas¹² jeb aptuveni 3,4 % no Eiropas Savienības Tiesas kopējā budžeta.

DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATA TVĒRUMS UN PIEEJA

Tvērums un mērķis

11. Mūsu pārskata mērķis bija novērtēt, vai Eiropas Savienības Tiesas lietu pārvaldības procedūras nodrošināja lietu efektīvu izskatīšanu un vai lietas tika iztiesātas savlaicīgi. Pārskata tvērumā neietilpa tiesas nolēmumu kvalitāte un Vispārējā tiesā sāktā reforma¹³. Mēs arī centāmies izskatīt Eiropas Savienības Tiesas novērtēšanas un pārskatatbildības rīkus. Turklāt šāda pieeja atbilst Eiropas Parlamenta paustajai interesei.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 16. decembra Regula (ES, Euratom) 2015/2422, ar ko groza 3. protokolu par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem (OV L 341, 24.12.2015., 14. lpp.).

¹⁰ Padome norādīja, ka Vispārējā tiesa pieņem spriedumu vidēji divu gadu laikā – divreiz ilgākā termiņā, nekā tiek uzskatīts par pieņemamu (Eiropas Savienības Padome, preses relīze nr. 497/15, 23.6.2015.). Sk. arī Regulas (ES, Euratom) 2015/2422 apsvērumus, īpaši 2. apsvērumu: "Tiesvedības ilgums, kāds tas ir pašreiz, visticamāk, nav pieņemams izskatāmo lietu dalībniekiem, jo īpaši ņemot vērā gan Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā, gan Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. pantā noteiktās prasības."

¹¹ Eiropas Savienības Padome, dokuments 16 576/14, 8.12.2014, 10. punkts, un preses relīze nr. 497/15, 23.6.2015. COM(2016) 81 final, 22.2.2016., 20. punkts.

¹² Padomes dokumenti nr. 16 576/14, 8.12.2014., 5. punkts, un nr. 9375/1/15 REV 1 ADD 1, 24.6.2015., 15. punkts.

¹³ Līdz 2020. gada 26. decembrim Tiesai ir jāziņo Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai par Vispārējās tiesas darbību un jāatspoguļo Vispārējās tiesas efektivitāte, tiesnešu skaita palielināšanas līdz 56 tiesnešiem nepieciešamība un lietderība, resursu izmantošana un efektivitāte un turpmāka specializētu palātu izveide un/vai citas strukturālas izmaiņas (sk. 3. panta 1. punktu Regulā (ES, Euratom) 2015/2422).

12. Mēs pārbaudījām pabeigto lietu izlasi (sk. **17.–19. punktu**), kā arī lietu pārvaldības procesā iesaistīto dažādu darbojošos personu lomu un darbības. Mēs lūdzām piekļuvi visiem lietas dokumentiem un plānojam papildus šo dokumentu izskatīšanai iztaujāt tos darbiniekus, tostarp *tiesneša palīgus*, kuriem uzticēta lietas pārvaldība (sk. **23. punktu**).

13. Eiropas Savienības Tiesa uzskatīja, ka saskaņā ar Līgumā tai noteikto pienākumu ievērot *apspriežu procesa slepenību*¹⁴ piekļuve dažiem dokumentiem (tādiem kā iekšējās piezīmes un memorandi, ar ko apmainās Kanceleja un tiesneši vai ģenerālvokāti vai tiesneši un ģenerālvokāti, kā arī tiesnešu *ievadziņojuma* dažas daļas) atļauta tikai tiesnešiem, ģenerālvokātiem un atlasītiem Eiropas Savienības Tiesas darbiniekiem, bet ne Eiropas Savienības Revīzijas palātai (ERP). Tāpēc mēs nevarējām sniegt neatkarīgu novērtējumu par tādu faktoru kā lietu sarežģītība un pieejamie resursi ietekmi uz lietu pārvaldības procesa daļām saistībā ar šiem dokumentiem.

14. Lai mazinātu šo ierobežojumu, pārskats balstās uz Eiropas Savienības Tiesas *vadības apliecinājumos*¹⁵ ietverto informāciju, nevis uz tiešiem pierādījumiem. Konkrēti, lai iegūtu informāciju par izlasē iekļautajām lietām mēs izmantojām aptaujas anketas, uz kurām atbildēja iesaistītie darbinieki. Anketu jautājumi attiecās uz būtiskākajiem faktoriem, kas ietekmē lietu izskatīšanai vajadzīgo laiku. Šos faktoros mēs noteicām, apspriežoties ar Tiesas un Vispārējās tiesas kancelejām, kā arī abu tiesu priekšsēdētāju kabinetiem¹⁶. Mēs iztaujājām arī vairākus tiesnešus un ģenerālvokātus.

¹⁴ Sk. Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 35. pantu.

¹⁵ 1580. starptautiskais augstāko revīzijas iestāžu standarts un 580. starptautiskais revīzijas standarts "Rakstiski apliecinājumi", 4. punkts, kurā noteikts: "Lai gan rakstiski apliecinājumi uzskatāmi par revīzijas pierādījumiem, tie paši par sevi nekalpo kā pietiekami un atbilstīgi revīzijas pierādījumi attiecībā uz jautājumiem, par kuriem tie sniegti."

¹⁶ Aptaujas anketu aizpildīja Kancelejas darbinieki attiecībā uz rakstveida daļu, bet attiecībā uz nākamajām stadijām – tiesneši un ģenerālvokāti, kuriem nodota lieta, vai viņu palīgi.

Pieeja un kritēriji

15. Mēs skatījām, kā tiek pārvaldītas lietas abās tiesās. Mēs ņēmām vērā pamatnostādnes attiecībā uz efektivitāti un laika pārvaldību, ko izstrādājusi *Eiropas Tiesu sistēmas efektivitātes komisija (CEPEJ)* cilvēktiesību un tiesiskuma jomā Eiropas Padomes ietvaros¹⁷.

16. Mēs analizējām galveno posmu ilgumu aptuveni 2800 lietām, ko Tiesa un Vispārējā tiesa bija pabeigušas 2014. un 2015. gadā (jeb 90 % no visām šajā periodā pabeigtajām lietām). Mēs analizējām arī korelāciju starp faktoriem, kuri, mūsaprāt, lietas padarīja sarežģītākas, un tiesas procedūru ilgumu.

17. Lai novērtētu konkrētu lietu pārvaldības efektivitāti, mēs mēģinājām noteikt, kuri faktori šo procesu ietekmē pozitīvi vai negatīvi un kādu iespaidu tie atstāj uz procedūru ilgumu. Šim nolūkam mēs izveidojām 2014. un 2015. gadā pabeigtu lietu izlasi (30 lietas katrā tiesā).

18. Paraugus atlasījām tā, lai tie aptvertu dažādus datu kopas raksturlielumus¹⁸. Lietas, kuru izskatīšana bija aizņēmusi visvairāk¹⁹ vai vismazāk laika, netika ietvertas. Lai varētu noteikt iespējamo paraugpraksi, atlasījām galvenokārt tādas lietas, kuru izskatīšana bija aizņēmusi nedaudz vairāk laika nekā vidēji, kā arī lietas, kas tika izskatītas īsā laikā (sk. ***I pielikumu***). Šo iemeslu dēļ reprezentatīvā izlase nav veidota pēc nejaušas atlases principa, bet gan virzīta uz konkrētiem aspektiem.

19. Mēs izskatījām 60 lietas visā to ilgumā (sk. ***3. attēlu***). Mēs salīdzinājām katrai tiesvedības stadijai veltīto laiku ar Eiropas Savienības Tiesas noteiktajiem standarta indikatīvajiem termiņiem, kā arī ar lietu izskatīšanas vidējo ilgumu²⁰. Stadijām, kas aptver laiku no lietas

¹⁷ http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp

¹⁸ Izlasē tika proporcionāli iekļautas dažāda veida lietas, kuru noslēgumā tika pasludināts spriedums vai izdots rīkojums un kuras tika izskatītas gan Tiesā, gan Vispārējā tiesā. Saskaņā ar otru kritēriju lietā iesaistītajam tiesnesim vai ģenerāladvokātam vēl arvien bija jābūt Eiropas Savienības Tiesas dienestā. Dažas izlasē iekļautās lietas bija uzticētas vairākām palātām.

¹⁹ Lai varētu pievērsties tipiskākajiem gadījumiem, lietas, kuru izskatīšanas laiks bija divreiz ilgāks nekā vidēji, izlasē netika iekļautas.

²⁰ Jānorāda, ka gadījumos, kad lieta tiek formāli apturēta (sešas izlasē iekļautās lietas, visas Vispārējā tiesā), Eiropas Savienības Tiesa neieskaita šo periodu ilguma aprēķinā, tāpēc arī mēs to izslēdzām no savas analīzes.

iesniegšanas līdz *rakstveida daļas* noslēgumam, mēs analizējam iekšējās procedūras, Kancelejas dokumentus saistībā ar atlasītajām lietām un Kancelejas aizpildītās aptaujas anketas un iztaujājām attiecīgos šo dienestu darbiniekus. Rakstveida daļai sekojošajām stadijām mēs izskatījām dokumentus, kuri mums bija pieejami, ņemot vērā **13. punktā** aprakstītos ierobežojumus, kā arī aptaujas anketas, ko bija aizpildījuši tiesneši un ģenerālvokāti vai viņu palīgi. Turklāt mēs analizējam spriedumos un *rīkojumos* ietvertu informāciju un vairākas reizes tikāmies ar abu tiesu priekšsēdētāju kabinetu darbiniekiem, lai saņemtu skaidrojumus un procedūru aprakstus saistībā ar sistēmām²¹.

20. Saistībā ar tiesas procesa atbalsta dienestiem (tulkošana, IT, *izpēte un dokumentācija*) mēs analizējam esošās sistēmas un iztaujājām atbildīgos darbiniekus. Tulkošanas dienestā mēs īpaši izskatījām procedūras termiņu noteikšanai, plānošanai un ziņošanai par darbības rezultātiem. Mēs izskatījām arī progresu saistībā ar iestāžu darbības un snieguma galveno rādītāju (*KI/API*) piemērošanu. Attiecībā uz IT mēs pārbaudījām lietu pārvaldības sistēmu vispārējo arhitektūru un stratēģisko plānošanu 2016.–2020. gadam.

21. Turklāt mēs skatījām, vai Eiropas Savienības Tiesa ir novērtējusi, kādi būtu iespējamie ieguvumi efektivitātes jomā, ja tiktu mainīta valodu lietojuma prakse.

APSVĒRUMI

Lietu pārvaldības process un tā ilgums

22. Kā atspoguļots **3. attēlā**, lietas pieņem un sākotnēji apstrādā Tiesas vai Vispārējās tiesas kanceleja. Procedūras pirmās stadijas gaita (rakstveida daļa) ir detalizēti izklāstīta vienas un otras tiesas Reglamentā, kurā ir norādīti arī procesuālie dokumenti un piemērojamie laika grafiki. Katras tiesas priekšsēdētājs nodod lietas palātām un/vai tiesnešiem referentiem, un, ja ir runa par Tiesu, tās *pirmais ģenerālvokāts* nodod lietu ģenerālvokātam.

23. Tiesneši un ģenerālvokāti strādā ar lietām, kas viņiem nodotas tieši, un analizē arī citas lietas, kas nodotas palātai, kurā viņi ir iecelti, vai arī ko izskata tiesa. Tiesnešiem var

²¹ Kā norādīts 14. punktā, to papildināja vairākas sarunas ar abu tiesu tiesnešiem un Tiesas ģenerālvokātiem.

nodot lietas, kurās viņiem ir *tiesneša referenta, tiesneša piesēdētāja* vai – atbilstīgos gadījumos – palātas priekšsēdētāja pienākumi. Uzliktos pienākumus viņiem palīdz pildīt viņu kabineta darbinieki – palīgi un asistenti. Katrā tiesneša kabinetā ir trīs palīgi, bet ģenerālvokāta kabinetā – četri palīgi. Tiesneša palīgiem ir nozīmīga loma, viņi palīdz tiesnešiem un ģenerālvokātiem izskatīt lietas, kuras tiem uzticētas, kā arī palīdz sagatavot *vispārējās sanāksmes* vai *palātu sanāksmes* un sagatavo analīzi par citām lietām, ko izskata palāta, kurā iecelti attiecīgie tiesneši. Tādējādi šo resursu kvalitāte, pārvaldība un pieejamība ir svarīgi faktori, lai nodrošinātu lietu efektīvu pārvaldību.

24. Parasti lietu nodod vienam tiesneša palīgam, kurš ar to nodarbojas visā lietas izskatīšanas gaitā, tostarp palīdz sagatavot ievadziņojumus, secinājumus un tiesas nolēmumus. Tāpēc, ja tiesneša palīgs kādu laiku nav pieejams, tas var negatīvi ietekmēt lietu efektīvu izskatīšanu.

25. Kad lieta ir nodota tiesnesim un ir pabeigta rakstveida daļa, tiek sagatavots ievadziņojums²², ar ko pēc tam iepazīstina tiesnesis referents (*Vispārējā tiesā* to papildina *ziņojums tiesas sēdei*). Šos dokumentus apspriež Tiesas vispārējā sapulcē vai Vispārējās tiesas palātas sanāksmē. Nākamās stadijas lietas izskatīšanas gaitā ir *tiesas sēde*²³ (kas pie zināmiem nosacījumiem²⁴ var izpalikt) un saistībā ar daudzām Tiesā²⁵ izskatītajām lietām – ģenerālvokāta secinājumi.

²² Ievadziņojumu parasti sagatavo pēc tam, kad lielākā daļa procesuālo dokumentu ir iztulkota franču valodā, kura ir vienīgā apspriežu valoda Eiropas Savienības Tiesā. Pēdējos procesuālos dokumentus parasti iztulko divu mēnešu laikā pēc rakstveida daļas pabeigšanas.

²³ Mutiskās tulkošanas pakalpojumus sniedz, ņemot vērā valodas, ko puses ir tiesīgas lietot tiesas sēdes laikā, Eiropas Savienības Tiesas darba valodu, kā arī valodas, ko, iespējams, pieprasījuši tiesneši un ģenerālvokāti.

²⁴ Konkrēti, ja tiesa uzskata, ka rakstveida daļā tā ir ieguvusi pietiekami informācijas, lai pieņemtu lēmumu (sk. Tiesas Reglamenta 76. panta 2. punktu un Vispārējās tiesas iepriekšējā Reglamenta 135.a pantu).

²⁵ Ja lieta nav saistīta ar jaunu tiesību jautājumu, Tiesa var izlemt lietu bez ģenerālvokāta secinājumu uzklaušanās. Arī Vispārējā tiesā ir iespējama šādu secinājumu pieprasīšana, taču šo noteikumu praksē piemēro reti.

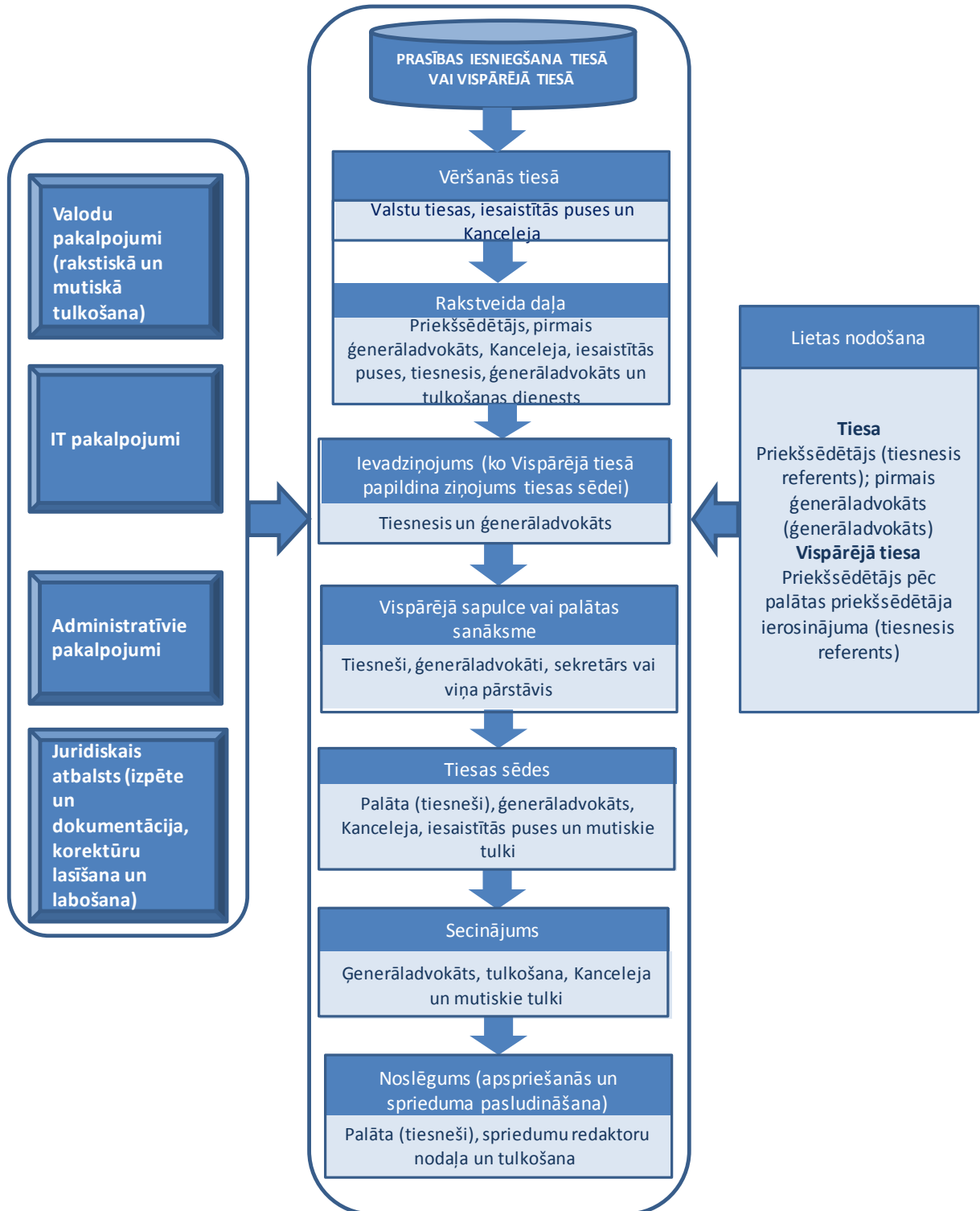
26. Procedūru noslēdz *apspriede un lēmuma pasludināšana*²⁶. Spriedumu projektus un dažos gadījumos arī rīkojumu projektus izskata īpaši tam norīkoti darbinieki, lai nodrošinātu teksta kvalitāti un konsekvenci, ņemot vērā praksi un precedētus (turpmāk tekstā – “*spriedumu redaktoru nodaļa*”). Publicēšana elektroniskajā krājumā (*Recueil numérique de la jurisprudence*)²⁷ ir atkarīga no kritērijiem, ko noteikušas abas tiesas.

27. Gan Tiesa, gan Vispārējā tiesa darbojas kā koleģiāla struktūra, kura uzņemas kolektīvu atbildību par saviem lēmumiem, tomēr par konkrētu lietu virzības vispārēju uzraudzību galīgā atbildība gulstas uz katras tiesas priekšsēdētāju. Protams, tiesnesis referents un attiecīgās palātas priekšsēdētājs arī ir atbildīgi par pienācīgas uzraudzības nodrošināšanu. Tiesā pirmā ģenerālvokāta pienākumos ietilpst vispārēja atbildība pār to, kā virzās ģenerālvokātu secinājumu sagatavošana.

²⁶ Tiesneši apspriežas, pamatojoties uz tiesneša referenta sagatavoto sprieduma projektu. Katrs no iztiesāšanas sastāva tiesnešiem var ierosināt grozījumus. Tiesas lēmumi tiek pieņemti ar balsu vairākumu, un atšķirīgie viedokļi netiek publicēti. Spriedumus paraksta visi tiesneši, kuri ir piedalījušies mutvārdu apspriedē, un spriedumu rezolutīvo daļu pasludina atklātā tiesas sēdē. Spriedumi un ģenerālvokātu secinājumi ir pieejami Eiropas Savienības Tiesas interneta vietnē pasludināšanas dienā.

²⁷ Elektroniskais krājums ir sagatavots visās ES oficiālajās valodās. Tāds pats noteikums attiecas arī uz ģenerālvokātu secinājumiem. Ja lēmums nav publicēts tiešsaistes elektroniskajā krājumā, to tulko tajā valodā, ko izmantoja iesaistītā puse, iesniedzot lietu attiecīgajā Tiesā (tā saucamā “tiesvedības valoda”), ja šī ir valoda, kuru tiesneši neizmantoja apspriedēs.

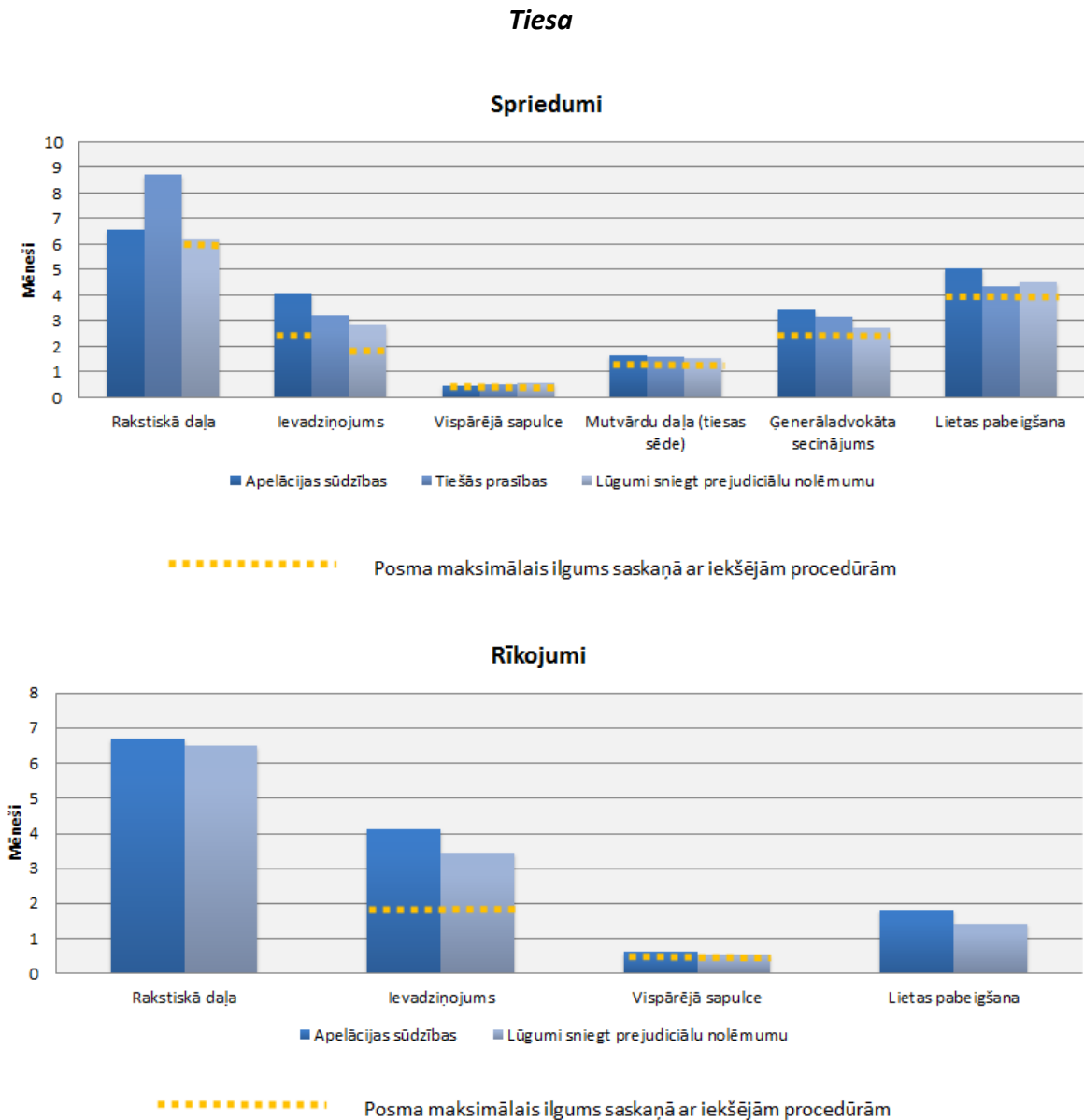
3. attēls. Lietu pārvaldības galvenie posmi

Avots: ERP.

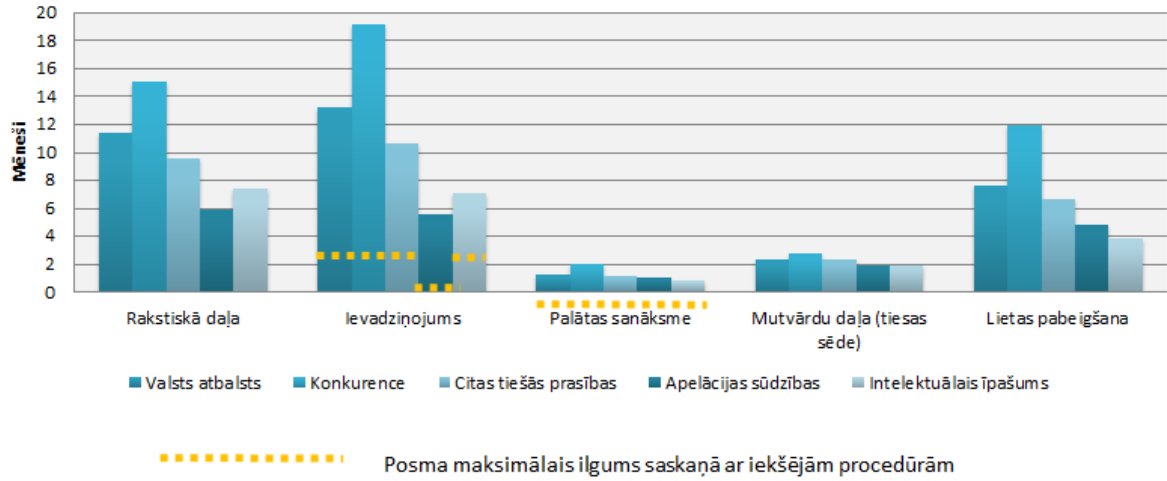
28. Kā aprakstīts 9. punktā, Eiropas Savienības Tiesa publisko lietu izskatīšanas vidējo ilgumu kā galveno rezultātīvo rādītāju. Mēs apstiprinām, ka lietas izskatīšanas galveno posmu ilguma aprēķins (atkarībā no lēmuma veida un procedūras vai strīda priekšmeta veida), ko Eiropas Savienības Tiesa izmantoja iekšējām vajadzībām attiecībā uz 2014. un 2015. gadā pabeigtajām lietām Tiesā un Vispārējā tiesā, tika veikts pareizi. Turklāt mēs veicām vēl sīkākus caurmēra ilguma aprēķinus, kuri, mūsaprāt, bija svarīgi lietu pārvaldībā (sk. **4. attēlu**).

4. attēls. Galveno posmu (atkarībā no lēmuma veida un procedūras vai strīda priekšmeta veida) vidējais ilgums (mēnešos) Eiropas Savienības Tiesā 2014. un 2015. gadā pabeigtajām lietām

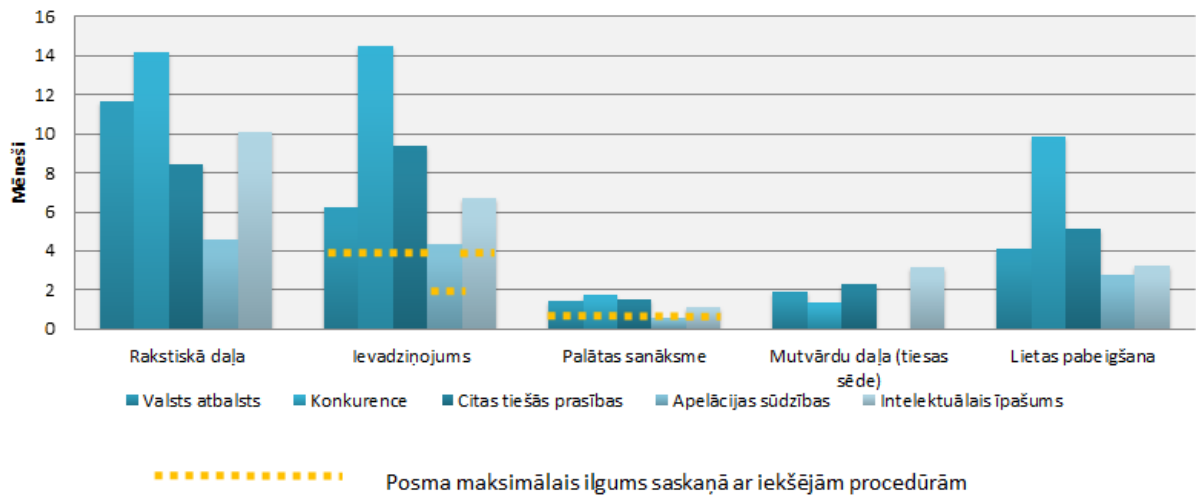

Vispārējā tiesa

Spriedumi

Rīkojumi

Piezīme. Dati, kas attiecas uz rakstveida daļas vidējo ilgumu, aptver periodu no šīs procedūras pabeigšanas līdz pēdējā iesniegtā procesuālā dokumenta iztulkošanai.

Avots: ERP, pamatojoties uz Eiropas Savienības Tiesas sniegtajiem datiem.

29. Vairāku galveno posmu standarta indikatīvo ilgumu nosaka abas tiesas (sk. **54. un 57. punktu**). Tomēr lietas ir daudzveidīgas un tās ietekmē dažādi faktori, tāpēc termiņi ir indikatīvi un tos ne vienmēr iespējams ievērot. Kā parādīts **4. attēlā**, galveno posmu vidējais ilgums parasti pārsniedz indikatīvos termiņus, lai gan abās tiesās vērojamas atšķirības.

30. Piemēram, vidējais ilgums ievadziņojuma sagatavošanai 2014. un 2015. gadā pabeigtajām lietām Tiesā bija aptuveni trīs mēneši (indikatīvais mērķis – divi mēneši), bet Vispārējā tiesā – aptuveni deviņi mēneši (indikatīvais mērķis atkarībā no lietas veida – divi vai četri mēneši²⁸).
31. Tiesvedības vidējais ilgums ievērojami atšķiras atkarībā no tā, vai lietas iztiesāšana beidzas ar spriedumu vai ar rīkojumu²⁹, taču neatkarīgi no lietas veida un lēmuma veida (spriedums vai rīkojums) rakstveida procedūra, ievadziņojuma sagatavošana un slēgšana ir visilgākie posmi.
32. Savā izskatīšanā pievērsāties šādiem galvenajiem lietu pārvaldības procesiem:
- lietas iesniegšana un sākotnējā apstrāde (tostarp procesuālo dokumentu pieņemšana un paziņošana), ko dēvē par rakstveida daļu, attiecīgajā kancelejā (sk. **36.–40. punktu**);
 - lietas nodošana, ko veic abu tiesu priekšsēdētāji, tostarp attiecīgos gadījumos pirmais ģenerālvokāts (sk. **41.–45. punktu**);
 - ņemot vērā **13. punktā** aprakstītos ierobežojumus – lietu izskatīšana, ko veic palātas un tiesneši referenti atkarībā no norīkojuma (sk. **46.–50. punktu**);
 - abu tiesu priekšsēdētāju īstenotā uzraudzība un lietu virzības pārvaldība (sk. **51.–60. punktu**).

Kā tika izmantotas atbildes uz mūsu aptaujas anketu jautājumiem

33. Aptaujas anketas saistībā ar 60 lietām, kas iesniegtas kancelejās un nodotas tiesnešiem (atbilstīgos gadījumos – ģenerālvokātiem), bija izstrādātas, lai iegūtu informāciju par faktoriem, kuri ietekmē procedūras ilgumu (sk. **19. punktu**), un par laikposmu, kas attiecināms uz katru iemeslu, un sīkākus papildu paskaidrojumus par katru atsevišķu lietu

²⁸ Divi mēneši apelācijas lietām un četri mēneši citām lietām.

²⁹ Lai pārskats būtu pilnīgs, **4. attēlā** ir atspoguļots sadalījums pa galvenajiem posmiem un vidējais ilgums tām lietām, kuras beidzās ar rīkojumu. Tomēr jāatzīmē, ka lietas, kuru noslēgumā pasludina spriedumu, iziet cauri visām procedūras stadijām, savukārt tās, kuru iztiesāšana beidzas ar rīkojumu, var slēgt dažādās procedūras stadijās daudzu atšķirīgu iemeslu dēļ.

(piemēram, paraugprakse). Tomēr saņemtajās atbildēs sniegtās informācijas līmenis bija atšķirīgs.

34. Pamatojoties uz saņemtajām atbildēm, mēs analizējām Eiropas Savienības Tiesas uzskaitīto faktoru biežumu. Sekojošās pārrunās ar tiesnešiem un ģenerālvokātiem mēs guvām apstiprinājumu, ka tie ietekmē lietu izskatīšanas kopējo ilgumu. Lielākajā daļā gadījumu kancelejas sniedza informāciju par laiku, ko aizņem katrs termiņa pagarināšanās faktors. Tiesneši un ģenerālvokāti šādu informāciju sniedza par daudz mazāku skaitu lietu. Tāpēc mēs nevarējām novērtēt aptaujā minēto faktoru ietekmi uz visu izlasē iekļauto lietu izskatīšanas ilgumu.

35. Uz aptaujas anketas jautājumiem sniegto atbilžu detalizēta analīze ir apkopota ***II pielikumā***, kurā ir norādīts, cik bieži ir sastopami kanceleju, tiesnešu un ģenerālvokātu minētie faktori, kas ietekmē procedūras ilgumu. Šīs informācijas kopsavilkums ir sniegts ***5.–8. attēlā***.

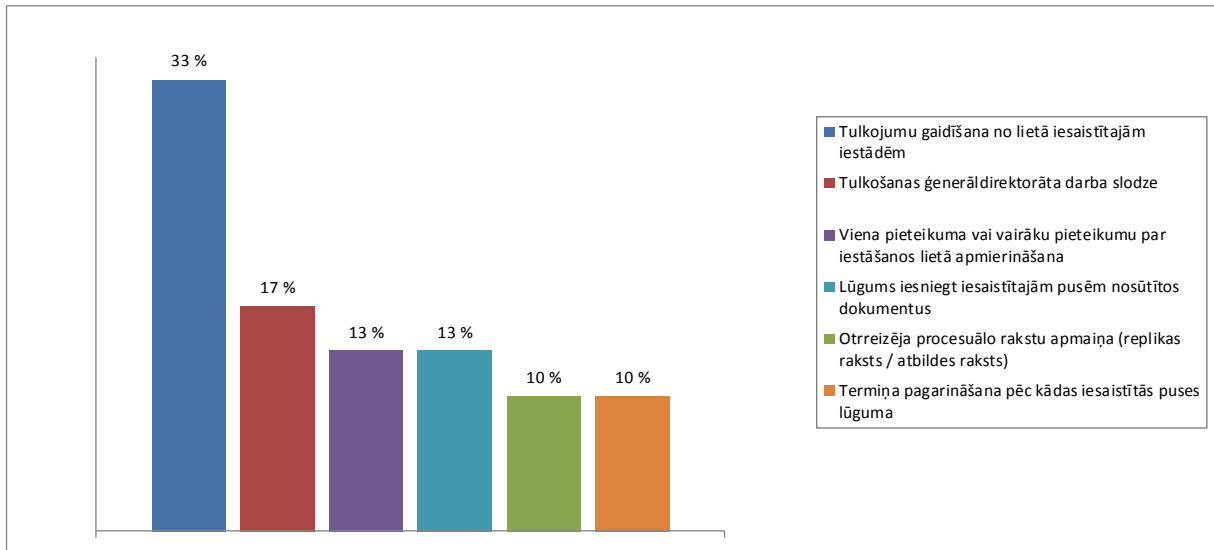
Lietas iesniegšana un tās sākotnējā apstrāde kancelejās (rakstveida daļa)

36. Rakstveida daļu pārvalda kancelejas, kuras attiecīgi piemēro savu reglamentu noteikumus. Reglamentos ir noteikts arī termiņš, kādā puses iesniedz apsvērumus vai procesuālos rakstus.

37. Mūsu analīze liecina, ka 2014. un 2015. gadā šis posms aizņēma vidēji 6,6 mēnešus Tiesā un 9,1 mēnesi Vispārējā tiesā. Abās tiesu iestādēs šis periods veido nozīmīgu lietas iztiesāšanas ilguma daļu. Jāatzīmē, ka šīs stadijas ilgumu nosaka Reglaments, kurā norādīti termiņi, kādos jāiesniedz dažādi *procesuālie dokumenti*, taču tas atkarīgs arī no iesaistītajām pusēm (kuras, piemēram, lūdz termiņa pagarinājumu vai kādas informācijas konfidencialu izskatīšanu), kā arī no tā, vai trešā puse izsaka prasību iestāties lietā.

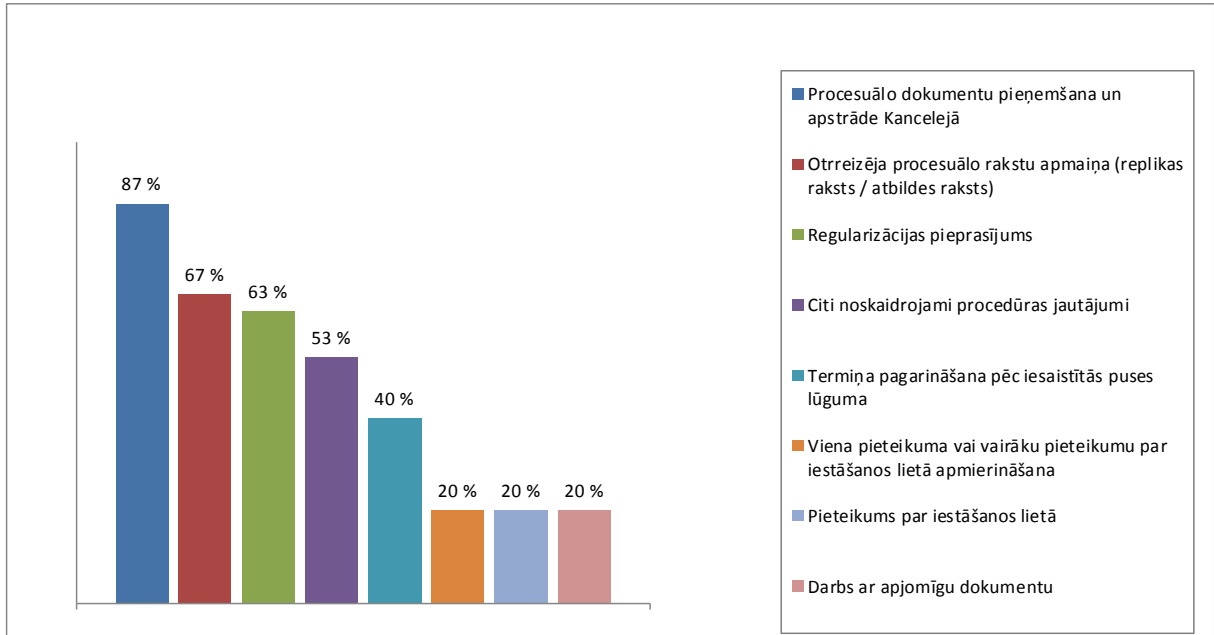
38. Faktori, kurus kancelejas visbiežāk minēja saistībā ar atlasītajām 60 lietām un kuri ietekmēja rakstveida daļas ilgumu, ir apkopoti ***5. attēlā*** attiecībā uz Tiesu un ***6. attēlā*** – attiecībā uz Vispārējo tiesu.

5. attēls. Visbiežāk minētie faktori, kas ietekmēja rakstveida daļas ilgumu 30 atlasītajās lietās Tiesā

Avots: ERP veiktā Eiropas Savienības Tiesas sniegto atbilžu analīze.

6. attēls. Visbiežāk minētie faktori, kas ietekmēja rakstveida daļas ilgumu 30 atlasītajās lietās Vispārējā tiesā

Avots: ERP veiktā Eiropas Savienības Tiesas sniegto atbilžu analīze.

39. Kopsavilkumā redzams, ka Tiesā divi visbiežāk minētie faktori ir saistīti ar citu ES iestāžu veiktajiem tulkojumiem³⁰ un ar Eiropas Savienības Tiesas Tulkošanas ģenerāldirektorāta (ĢD *TRAD*) darba slodzi³¹. Mēs sīkāk analizējam, kā ĢD *TRAD* darbs ietekmē lietu pārvaldību (sk. **74.–79. punktu**), un konstatējam, ka šā faktora ietekme uz lietas izskatīšanas kopējo ilgumu ir ierobežota. Vispārējā tiesā norādītie faktori galvenokārt attiecās uz reglamentējošām procedūrām, kas saistītas ar dokumentu apmaiņu ar pusēm³², un laiku, kas nepieciešams apjomīgās ar lietu saistītās dokumentācijas apstrādei. Piemēri rakstveida daļas termiņu pārsniegšanas iemesliem Tiesā un Vispārējā tiesā ir sniegti **2. izcēlumā**.

2. izcēlums. Rakstveida daļas pagarinājuma piemēri Tiesā un Vispārējā tiesā

Tiesa

Viena lieta attiecās uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu gadījumā, kad valsts tiesas iesniegtais lūgums nebija pietiekami detalizēts. Izrādījās, ka lietas ietekmes novērtējums bija sarežģīts. Bija vajadzīgi trīs mēneši, lai nosūtītu valsts tiesai rakstisku pieprasījumu un saņemtu vajadzīgos skaidrojumus. Līdzīga situācija bija citā lietā, kad procedūra pagarinājās par vienu mēnesi un 10 dienām.

Vispārējā tiesa

Vienā lietā, kas bija saistīta ar *prasību par anulēšanu*, procedūru paildzināja par 18 mēnešiem pušu izvirzītie juridiskie argumenti attiecībā uz konfidencialitātes jautājumiem. Citā lietā ar konfidencialitāti saistītās problēmas tika atrisinātas tikai pēc 17 mēnešiem.

40. Mēs konstatējam, ka gan Tiesa, gan Vispārējā tiesa jau ir veikušas proaktīvus pasākumus, lai grozītu un uzlabotu dažas procedūras, kas ietekmēja rakstveida daļas ilgumu, un lai izvairītos no pārmērīgiem kavējumiem šajā posmā. Pastāvīgi Reglamenta uzlabojumi,

³⁰ ES iestādēm ir pienākums iesniegt tulkojumus franču valodā tiem procesuālajiem dokumentiem, kas vajadzīgi lietās, kurās ir iesaistītas iestādes.

³¹ Piecu izlasē iekļauto lietu izskatīšana ieilga ĢD *TRAD* darba slodzes dēļ: četrās lietās šis periods bija no divām līdz septiņām dienām. Piektajā lietā – 1,7 mēneši.

³² Piemēram, procesuālo dokumentu pieņemšana un apstrāde Kancelejā (kā arī tiesnešu pieņemtie lēmumi par procesuālajiem papildpasākumiem), otrreizēja procesuālo rakstu apmaiņa, trūkumu novēršana procesuālajos dokumentos, citi procesuālie jautājumi, iesaistīto pušu lūgumi pagarināt termiņus un pieteikumi iestāties lietā.

lēmumu pieņemšanas procedūru vienkāršošana un kopš 2011. gada arvien vairāk veicinātā lietu iesniegšana elektroniski (*E-Curia*), lai samazinātu dokumentus papīra formātā, ir šādu pasākumu piemēri.

Tiesās iesniegto lietu nodošanas process

41. Gan vienā, gan otrā tiesā lietas nodod tad, kad ir uzkrājies pietiekams skaits jauniesniegtu lietu, lai līdzsvaroti sadalītu darba slodzi starp tiesnešiem. Ar 2014. un 2015. gadā pabeigtajām lietām saistīto datu analīze liecina, ka no lietas iesniegšanas tiesā līdz tās nodošanai tiesnesim paiet vidēji 2,3 mēneši Tiesā un vidēji 1,5 mēneši Vispārējā tiesā. Tomēr tas īpaši neietekmē kopējo lietas izskatīšanai veltīto laiku, jo paralēli attiecīgās tiesas Kanceleijā notiek būtisks sagatavošanas darbs.

Tiesa

42. Tiesas priekšsēdētājs ir atbildīgs par lietas nodošanu konkrētam tiesnesim referentam, bet pirmais ģenerālvokāts lietu nodod ģenerālvokātam. Nododot lietu, tiek ņemti vērā vairāki faktori, tostarp tiesnešu darba slodze un līdzība ar citām lietām. Turklāt saskaņā ar pastāvošajiem noteikumiem lietas parasti nenodod tiesnesim no tās valsts, no kuras nākusi lieta, un attiecībā uz apelācijas sūdzībām, kurās pārsūdzēti Vispārējās tiesas spriedumi, lietu nenodod tiesnesim, kurš nāk no tās pašas valsts kā sākotnējais tiesnesis referents.

43. Lietas nodošana *ad hoc* notiek, ja nekavējoties ir jāpieņem lēmumi par procedūru un ja ir nepieciešama *paātrinātā tiesvedība*. Lietas, kur vajadzīgs *steidzams prejudiciāls nolēmums*³³, izskata īpaši šim nolūkam izveidota palāta. Parasti, ja lietu var ātri izlemt, izdodot rīkojumu, priekšsēdētājs saskaņā ar Reglamentu³⁴ to cenšas bez kavēšanās nodot tiesnesim referentam.

³³ Lietas, kas attiecas uz steidzami izskatāmiem jautājumiem brīvības, drošības un tiesiskuma jomā.

³⁴ Sk. Reglamenta 53. panta 2. punktu (lietas izskatīšana nav Tiesas kompetencē vai ja pieteikums ir acīmredzami nepieņemams), 99. pantu (atbildes sniegšana, izdodot motivētu rīkojumu) un 181. pantu (acīmredzami nepieņemama vai acīmredzami nepamatota apelācijas vai pretapelācijas sūdzība).

Vispārējā tiesa

44. Vispārējās tiesas priekšsēdētājs nodod lietas secīgi deviņām palātām saskaņā ar iekšējiem noteikumiem³⁵. Tie paredz četras atsevišķas *rotācijas kārtības*: i) lietas par uzņēmumiem piemērojamo konkurences tiesību normu, ar valstu piešķirto atbalstu saistīto tiesību normu un tiesību normu, kas attiecas uz tirdzniecības aizsardzības pasākumiem, īstenošanu; ii) lietas par intelektuālā īpašuma tiesībām; iii) civildienesta lietas (tikai kopš 2016. gada); iv) visas citas lietas.

45. Saskaņā ar pastāvošajiem noteikumiem priekšsēdētājs var atkāpties no šīs rotācijas kārtības, ja saņemtās lietas ir saistītas ar citām izskatīšanā esošajām lietām vai jau pabeigtām lietām vai lai nodrošinātu līdzsvarotu darba slodzes sadalījumu. Saskaņā ar Vispārējās tiesas sniegto informāciju 2014. un 2015. gadā aptuveni 40 % lietu tika sadalītas ārpus rotācijas sistēmas. Kad lieta ir nodota palātai, šīs palātas priekšsēdētājs katrai lietai ierosina tiesnesi referentu, un Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pieņem galīgo lēmumu.

Lietu izskatīšanas procedūra palātās un tiesnešu referentu pienākumi pēc lietu sadales

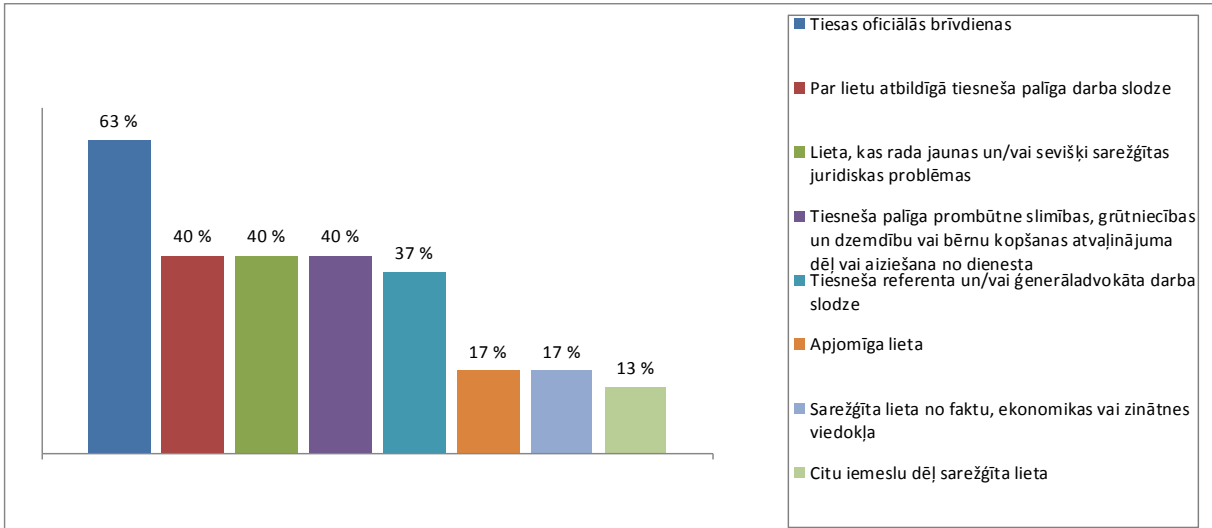
46. Lietu izskatīšana pēc sadales līdz to pabeigšanai ietver vairākas stadijas un veido ļoti nozīmīgu daļu lietu kopējā ilgumā: konkrēti, 2014. un 2015. gadā ievadziņojuma sagatavošanai pagāja vidēji 3,2 mēneši Tiesā un 9,4 mēneši Vispārējā tiesā, bet lietu pabeigšanai – vidēji 4 mēneši Tiesā un 5,3 mēneši Vispārējā tiesā. Kā aprakstīts **33.–34. punktā**, tiesneši un ģenerālvokāti savās atbildēs uz aptaujas anketu lielākoties norādīja, cik bieži sastopami dažādi faktori, kas ietekmē tiesvedības ilgumu, nevis ar šiem faktoriem saistāmo paildzinājumu. Turklāt, lai gan mums ir informācija par laiku, ko aizņem katra stadija, nav pieejami dati par to, cik darba dienas katras stadijas paveikšanai bija vajadzīgas tiesnešiem, ģenerālvokātiem un viņu kabineta darbiniekiem.

47. Tomēr atbildes uz aptaujas jautājumiem ir sākotnējs informācijas avots, ko Eiropas Savienības Tiesa var izmantot turpmākai analīzei. Pārskats par visbiežāk sastopamajiem faktoriem, kas ietekmē lietu izskatīšanas ilgumu un ko minējuši tiesneši (un attiecīgos

³⁵ Lēmumi atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 25. pantam (OV C 313, 26.10.2013, 4. lpp., un OV C 296, 16.8.2016, 2. lpp.).

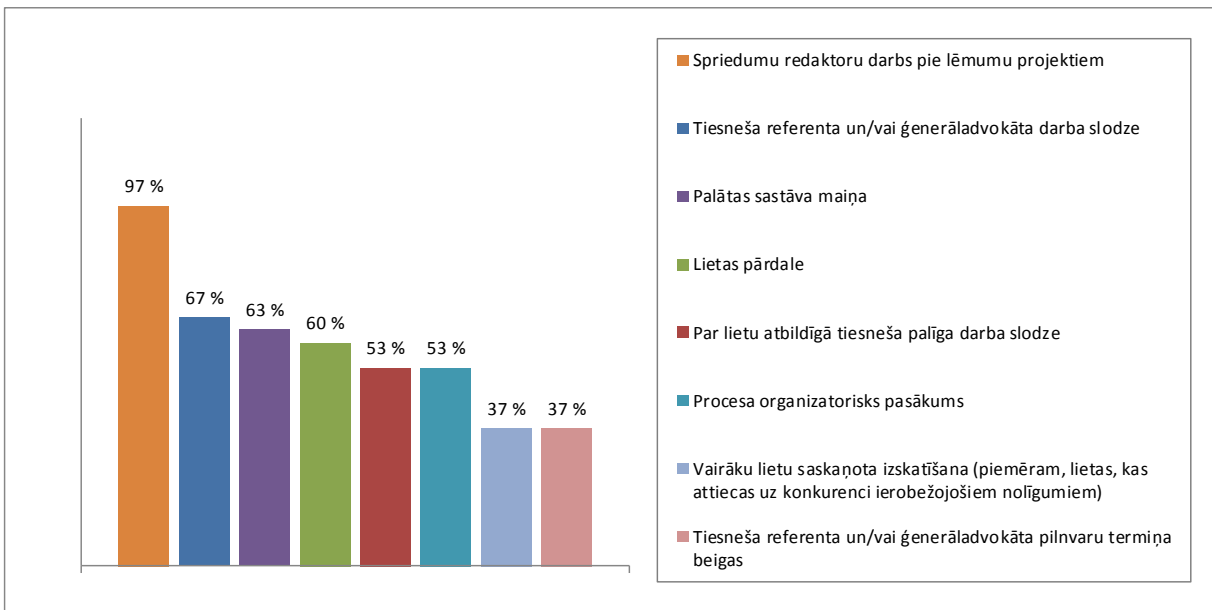
gadījumos – ģenerālvokāti) saistībā ar konkrētām lietām, ir sniegts **7. attēlā** (Tiesa) un **8. attēlā** (Vispārējā tiesa). To faktoru pilnīga analīze, kuri ietekmē izlasē iekļauto 60 lietu izskatīšanas ilgumu, ir sniegta **II pielikumā**.

7. attēls. Visbiežāk minētie faktori, kas ietekmēja lietu izskatīšanas ilgumu 30 atlasītajās lietās Tiesā

Avots: ERP veiktā Eiropas Savienības Tiesas sniegto atbilžu analīze.

8. attēls. Visbiežāk minētie faktori, kas ietekmēja lietu izskatīšanas ilgumu 30 atlasītajās lietās Vispārējā tiesā

Avots: ERP veiktā Eiropas Savienības Tiesas sniegto atbilžu analīze.

48. Tiesā atbildēs visbiežāk minētie faktori, kas ietekmēja lietu izskatīšanas ilgumu, ir *Tiesas oficiālās brīvdienas*³⁶, tiesnešu palīgu darba slodze, kā arī viņu prombūtne slimības, grūtniecības un dzemdību vai bērnu kopšanas atvaļinājuma dēļ vai aiziešana no dienesta, tiesnešu referentu un ģenerālvokātu darba slodze un lietu sarežģītība vai apjomīgais saturs.

49. Vispārējā tiesā attiecībā uz izlasē iekļautajām lietām visbiežāk minētais tiesvedības ilgumu ietekmējošais faktors bija laiks, kas nepieciešams spriedumu redaktoru nodaļai. Tas skaidrojams ar šīs vienības ārkārtīgo darba slodzi, cenšoties samazināt no 2014. un 2015. gada uzkrājušos neizskatīto lietu skaitu. Tomēr jāatzīmē, ka šim darbam noteiktie iekšējie termiņi parasti tika ievēroti. Citi bieži minētie faktori attiecas uz tiesnešu referentu un viņu palīgu darba slodzi, sastāva maiņu palātā, kurai lieta nodota, lietu pārdali un procesa organizatoriskajiem pasākumiem. Konkrēto faktoru biežuma salīdzinājums Tiesā un Vispārējā tiesā ir sniegts **3. izcēlumā**.

3. izcēlums. Konkrēto faktoru biežuma salīdzinājums Tiesā un Vispārējā tiesā

Sarežģītība un apjomīgi lietas dokumenti

Tiesneši norādīja, ka pēc rakstveida daļas otrs faktors, kas visbiežāk ietekmē lietas izskatīšanas ilgumu, ir lietā ietvertu jautājumu sarežģītība. Ar to vienlīdz saskaras gan Tiesa, gan Vispārējā tiesa (uz to atsaucās 40 % gadījumu Tiesā atlasītajās lietās un 33 % – Vispārējā tiesā atlasītajās lietās). Atbildes liecina arī par to, ka abās tiesās ar lietu saistītā dokumentācija ir vienādi apjomīga, un to kā ietekmējošu faktoru minēja aptuveni 20 % izlasē iekļautajās lietās gan Tiesā, gan Vispārējā tiesā.

Noslogojums

Tiesneša referenta / ģenerālvokāta un par lietu atbildīgā tiesneša palīga darba slodze ir faktors, kas bieži ietekmē procedūru ilgumu Vispārējā tiesā (ietekme uz attiecīgi 67 % un 53 % izlasē iekļauto lietu). Ievērojami retāk šo faktoru minēja Tiesā (ietekme uz attiecīgi 37 % un 40 % izlasē iekļauto lietu).

³⁶ Tiesas oficiālo brīvdienu laikā Eiropas Savienības Tiesa turpina darbu, taču nenotiek ne tiesas sēdes, ne apspriedes, ja vien to neprasa lietas konkrētie apstākļi.

Tiesneša referenta pilnvaru beigas, palātas sastāva maiņa un lietu pārdale

Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas sniegtajām atbildēm tiesneša referenta pilnvaru beigas kā procedūras ilgumu ietekmējošu faktoru biežāk minēja respondenti no Vispārējās tiesas (35 %) nekā no Tiesas (10 %).

Divi citi procedūras ilgumu ietekmējoši faktori, kas bieži figurē Vispārējās tiesas atbildēs (aptuveni 60 %), ir palātas sastāva maiņa un lietu pārdale. Šie faktori nereti ir saistīti ar tiesneša pilnvaru beigām.

Tiesvedības apturēšana

Sešās no izlasē iekļautajām Vispārējās tiesas lietām *tiesvedība* tika oficiāli *apturēta* saskaņā ar Reglamentu, bet no iekļautajām Tiesas lietām tādu nebija³⁷. Tomēr trijās Tiesas lietās tiesneši referenti norādīja, ka procedūras ilgumu bija ietekmējusi “neformāla” apturēšana, kas Reglamentā nav paredzēta. Piemēram, tā notika gadījumā, kad Tiesa lietu nevirzīja tālāk, kamēr nav sagaidīts spriedums citās līdzīgās lietās.

50. Kad iztaujājām tiesnešus un ģenerālvokātus, viņi norādīja, ka apzinās nepieciešamību cik vien iespējams izskatīt lietas saskaņā ar indikatīvo laika grafiku, nekaitējot darba kvalitātei. Viņi uzsvēra arī ietekmi, ko uz lietas izskatīšanas efektivitāti var atstāt tas, ka tiesneša palīgs, kuram uzticēta lieta, nav pieejams, īpaši ja nav nodrošināts aizstājējs. Kā jomas, kurās iespējami uzlabojumi, tika minēti arī jautājumi saistībā ar tiesnešu pilnvaru beigām un amatu atstājošiem tiesnešiem uzticētā darba apjoma nodošanu citiem.

Uzraudzība

51. Lietu izskatīšanas uzraudzība un turpmākās darbības, tostarp tiešsaistē lietojamu uzraudzības rīku izstrāde, laikā gaitā ir piedzīvojusi pozitīvas izmaiņas. Iztaujātie tiesneši atzina šo elementu iespaidu uz lietu izskatīšanas efektivitāti.

³⁷ Tiesvedību var apturēt, ja ir īpaši apstākļi (piemēram, ja Tiesā un Vispārējā tiesā ir nodotas lietas, kurās ir identisks prasījums, kurās jāizskata tāds pats interpretācijas jautājums vai kurās apstrīdēta viena un tā paša tiesību akta spēkā esamība). Rīkojumi vai lēmumi par tiesvedības apturēšanu ir jāizsniedz lietas dalībniekiem. Sk. Tiesas Reglamenta 55. pantu un Vispārējās tiesas Reglamenta 69. pantu.

52. Eiropas Savienības Tiesas pieeja indikatīvo laika grafiku ievērošanas uzraudzībai pamatojas uz konkrētām lietām un, ja grafikā norādīto termiņu nav iespējams ievērot, attiecīgās lietas tiek atšķirīgi iezīmētas. Tomēr, tā kā termiņi būtībā ir indikatīvi, tie paredzēti kā vidējais rādītājs abām tiesām, jo lietas, kuru izskatīšanai vajadzīgs mazāk laika, kompensē tās, ko izskata ilgstoši.

Tiesa

53. Par lietu uzraudzību un turpmākiem pasākumiem atbildību kopumā uzņemas priekšsēdētājs. Viņš uzrauga termiņu ievērošanu, ik nedēļu rīkojot sanākumi ar palātu priekšsēdētājiem un pirmo ģenerālvokātu. Uzraudzības process gadu gaitā ir pilnveidojies, un ziņojumi un analītiski dokumenti pakāpeniski ir kļuvuši arvien detalizētāki, tādējādi sekmējot turpmāko pasākumu īstenošanu līdz ar dažādiem citiem ziņojumiem un konkrētiem IT rīkiem, piemēram, *Suivi des Affaires*. No tiem jāpiemin *État des affaires* (lietu pašreizējais stāvoklis) – šajā ziņojumā ar zvaigznīti ir atzīmētas lietas, kurās tiesnesis referents nav ievērojis indikatīvo laika grafiku ievadziņojuma sagatavošanai, kā arī nesen ieviestais rīks³⁸ *Fiche délai* (termiņu apkopojums), kurā sniegta detalizētāka informācija un aplēsti lietas izskatīšanas turpmāko stadiju termiņi. 2016. gadā Tiesa ieviesa arī dokumentu *Plan de rattrapage* (nokavēto termiņu izlīdzināšana), kas jāpagatavo, ja nav ievērots indikatīvais laika grafiks.

54. Tiesa pakāpeniski ir ieviesusi vairākus pasākumus, lai samazinātu lietu izskatīšanas laiku un apzinātu un novērstu procedūras stadiju paildzināšanos. Konkrēti, kopš 2004. gada tā ir pieņēmusi *Échéancier* (laika grafiku) kā daļu no Praktiskajiem norādījumiem³⁹ par Tiesā iesniegto lietu izskatīšanu. Šajā grafikā ir noteikti indikatīvi termiņi dažādām stadijām lielākās daļas lietu pārvaldībā un izskatīšanā.

55. Indikatīva laika grafika sistēma ir patiens stimuls pabeigt procedūras dažādās stadijas noteiktajā termiņā. Tomēr tā ir “viena pieeja visos gadījumos”. Citiem vārdiem sakot,

³⁸ Sk. Memorandu nr. 29/2016, ko 2016. gada 11. martā izdevis priekšsēdētājs K. Lenaerts.

³⁹ Iekšējais dokuments “*Guide pratique relatif au traitement des affaires portées devant la Cour de Justice*” [Praktiski norādījumi par Tiesā iesniegto lietu izskatīšanu] (Tiesas iekšējais dokuments, kas pēdējo reizi atjaunināts 2017. gada jūnijā).

noteiktais termiņš neņem vērā konkrētas lietas veidu, sarežģītību vai citas īpašās iezīmes, un iespējams, ka tas ir par īsu sarežģītām lietām, bet vienkāršākām – pārāk dāsns.

Vispārējā tiesa

56. Vispārējā tiesā pēc tam, kad lieta ir nodota tiesnesim, par lietu uzraudzību un turpmākiem pasākumiem atbildību kopumā uzņemas priekšsēdētājs. Tā ir plašāka kolektīva atbildība, kura saistībā ar konkrētu lietu gulstas arī uz priekšsēdētāju, palātas priekšsēdētāju un tiesnesi referentu. Tāpat kā Tiesa, arī Vispārējā tiesa atzīst, ka ir nepieciešama ciešāka uzraudzība un turpmāki pasākumi, un laika gaitā ir pilnveidoti rīki, lai to nodrošinātu.

57. Vispārējā tiesa ir izstrādājusi un izmanto datu analīzi un ziņojumus, lai veicinātu dažiem galvenajiem lietu pārvaldības posmiem noteikto caurmēra laika grafiku⁴⁰ ievērošanu un lai samazinātu lietu izskatīšanas vidējo laiku. Papildus IT rīkam *Suvi des Affaires* Vispārējā tiesa 2011. gadā ieviesa *Tableau de Productivité* (produktivitātes tabula), kā arī tabulu, kurā apkopoti kavējumi un kuru reizi trijos mēnešos nosūta katram tiesnesim. Šos pārskatus reizi ceturksnī priekšsēdētājs detalizēti apspriež ar palātu priekšsēdētājiem, lai apzinātu, kurās procedūras stadijās jāiegulda vairāk darba.

58. Papildus šim pārskatam darbības rezultātu mērīšanai reizi ceturksnī tiek izmantoti arī citi rīki, piemēram, atgādinājums, kurā uzskaitītas lietas un sniegta paildzināšanās analīze, to lietu saraksts, kuru tiesvedība ir “nozīmīgi”⁴¹ ieilgusi, kā arī īpaši pa e-pastu nosūtīti atgādinājumi tiem tiesnešiem, kuru pārziņā esošo lietu termiņi ir pārsniegti. Detalizētas informācijas pieejamība tiesnešu līmenī ir palielinājusi pārredzamību, vairojusi izpratni un sekmējusi savlaicīgāku tiesvedību.

59. Nenoliedzami, lietu aktīvāka pārvaldība pēdējos gados ir kļuvusi par augstāku prioritāti un ir devusi visnotaļ pozitīvus rezultātus vēl pirms reformas stāšanās spēkā. Piemēram,

⁴⁰ Iekšējais dokuments “*Gestion des dossiers au sein des Cabinets du Tribunal (Août 2010)*” [Lietu pārvaldība Vispārējās tiesas kabinetos (2010. gada augusts)], kā arī iekšējo procedūru rokasgrāmata, ko regulāri atjaunina (pēdējais atjauninājums – 2017. gada maijā). Pastāv arī iekšēja vienošanās par dokumentu tulkošanu rakstveida daļas laikā.

⁴¹ Pašlaik paildzinājumu uzskata par nozīmīgu tad, ja termiņi ir pārsniegti par vairāk nekā trim mēnešiem, savukārt 2009. gadā, kad šo rīku ieviesa, šis periods bija divi gadi.

Vispārējās tiesas veiktā analīze liecina, ka visās nepabeigtajās lietās indikatīvajā laika grafikā norādītais termiņš ievadziņojuma sagatavošanai 2010. gadā kopumā bija pārsniegts par 130 000 dienām, bet 2016. gada beigās tas nokritās līdz 15 000 dienām (samazinājums par gandrīz 90 %⁴²).

60. Abās tiesās tiek pastāvīgi pilnveidotas IT sistēmas, piemēram, *Business Intelligence* ziņojumi (iepriekš – *Business Objects*) un *ARGOS* sistēma, kuru paredzēts ieviest 2017. gadā un kura individualizētā panelī sniegs tiesnešiem, ģenerālvokātiem un tiesnešu palīgiem detalizētāku informāciju par vēl nepabeigtajiem procedūras uzdevumiem un posmiem. Lai gan šīs sistēmas ļaus ciešāk uzraudzīt potenciālos pagarinājumus tiesvedībā, šajā pārskatā nav iespējams novērtēt, kāda varētu būt to ietekme. Kamēr sistēmas vēl nav pilnībā ieviestas, vairāki aptaujātie tiesneši atzina, ka ir izstrādājuši paši savus *ad hoc* rīkus (visbiežāk – *Excel* izklājlapas), lai uzraudzītu lietu virzību.

Virzība no tiesas statistikas uz individualizētu laika grafiku un rezultatīvajiem rādītājiem

61. Eiropas Savienības Tiesa atskaitās par darbības rezultātiem, izmantojot tiesas statistiku, konkrēti, iesniegto lietu skaitu, gada laikā pabeigto un gada beigās nepabeigto lietu skaitu, kā arī gada laikā pabeigto tiesvedības procedūru vidējo ilgumu. Informatīvos nolūkos iekšējai lietošanai tiek izmantots detalizētāks lietu skaita sadalījums līdz ar to vidējā ilguma sīkāku analīzi.

62. Eiropas Savienības Tiesas publicētie skaitliskie dati par lietu vidējo ilgumu sniedz pārskatu par vispārējo tiesvedības darbību, taču tajos ir apvienotas lietas, kuru sarežģītības pakāpe ir ļoti atšķirīga. Tas var tikai daļēji atspoguļot Eiropas Savienības Tiesas darbības rezultātus tiesvedības ilguma aspektā.

Tiesas darbības rezultātu mērīšanas attīstības tendences

63. Eiropas Savienības Tiesa mēra savas darbības efektivitāti, galvenokārt novērtējot pabeigto lietu skaita palielināšanos un, īpaši attiecībā uz Tiesu, salīdzinot pabeigto lietu

⁴² Šajā kontekstā jāpiezīmē, ka 2010. gadā Vispārējā tiesā tika iesniegtas 636 jaunas lietas, bet 2016. gadā – 974.

vidējo ilgumu ar indikatīvo laika grafiku, kas noteikts dažādām procedūras stadijām neatkarīgi no lietas īpašajām iezīmēm. Piemērojot šādu metodi, Eiropas Savienības Tiesa lielā mērā balsta darbības rezultātu mērījumus uz tiešo rezultātu rādītājiem, neatsaucoties uz izmantotajiem resursiem (ieguldījumu).

64. Šāda vadības pieeja novērtē darbības rezultātus kopumā. Eiropas Savienības Tiesa nesalīdzina savas procedūras ar iedibinātiem standartiem, kuros ņemts vērā tiesvedības ilgums atkarībā no lietas sarežģītības un veida. Tā kā nav informācijas par attiecīgo lietu sarežģītību, pabeigto lietu skaita palielināšanās un/vai to vidējā ilguma samazināšanās ne vienmēr nozīmē lielāku efektivitāti.

65. Savā pārskatā esam ņēmuši vērā plašākas attīstības tendences tiesas darbības rezultātu mērīšanā. Šajā sakarā esam konstatējuši, ka Eiropas Padomes izveidotās Eiropas Tiesu sistēmas efektivitātes komisijas (*CEPEJ*)⁴³ darbs ir īpaši noderīgs.

66. Mēs caurskatījām *CEPEJ* īstenošanas vadlīnijas par laika grafika⁴⁴ noteikšanu tiesvedībā. Termiņu noteikšana ir fundamentāls solis ceļā uz tiesvedības darbības rezultātu mērīšanu un salīdzināšanu un neizskatīto lietu uzkrājuma konceptuālu apzināšanu, to izsakot skaitļos vai procentos no nepabeigtajām lietām, kurās nav ievēroti plānotie termiņi.

67. Saskaņā ar vadlīnijām laika grafiks ir jāpiemēro atkarībā no tiesvedības kategorijas un ir jāņem vērā lietu sarežģītība. Piemēram, darbības rezultātus var mērīt, nosakot termiņus, t. i., 90 %–95 % lietu ir jāpabeidz 12 līdz 36 mēnešu laikā atkarībā no tiesvedības veida un sarežģītības.

⁴³ Pamatprogramma katras lietas izskatīšanai optimālā un paredzamā termiņā (2005. g.), laika pārvaldības kontrolsaraksts (rādītāju kontrolsaraksts tiesvedības ilguma analīzei tiesu sistēmā) (2005. g.), paraugprakses apkopojums attiecībā uz laika pārvaldību tiesvedībā (2006. g.), pārskatītās centra "Saturns" pamatnostādnes laika pārvaldībai tiesvedībā (2014. g.), īstenošanas vadlīnijas "*Toward European time-frames for judicial proceedings*" [Virzība uz laika grafiku noteikšanu tiesvedībai Eiropā] (2016. g.).

⁴⁴ Tajā ir noteikti periodi, kuru laikā ir jāpabeidz zināms skaits vai zināms procents lietu, ņemot vērā nepabeigto lietu senumu.

68. Mēs analizējam arī *CEPEJ* galvenās pamatnostādnes laika pārvaldībai⁴⁵, lai noteiktu paraugpraksi, ko varētu piemērot arī Eiropas Savienības Tiesas procedūrām. Mēs konstatējam, ka īpaši *CEPEJ* laika pārvaldības kontrolsaraksts varētu būt noderīgs rīks, lai novērtētu, kādā mērā Eiropas Savienības Tiesas rīcībā ir pienācīga informācija un kādā mērā tā analizē tiesvedības būtiskos aspektus. Kontrolsaraksts ir veidots, par pamatu ņemot sešus laika pārvaldības rādītājus. Ar katru rādītāju saistītie konkrētie jautājumi ir izklāstīti **III pielikumā**. Savukārt **9. attēlā** esam apkopojusi novērtējumu par to, cik lielā mērā pieejamā informācija un tai sekojošā Eiropas Savienības Tiesas veiktā analīze saskan ar attiecīgajām *CEPEJ* pamatnostādnēm, kas saistītas ar šiem rādītājiem. Apkopojuma pamatā ir Eiropas Savienības Tiesas izmantotās lietu pārvaldības sistēmas caurskatīšana un 60 pabeigtu lietu izlases analīze (sk. **36.–60. punktu**). Lai gan ir panākts ievērojams progress lielākajā daļā jomu, ko aptver seši *CEPEJ* laika pārvaldības rādītāji, caurskatē atklājās, ka tiesvedības darbības rezultātu mērīšanu ir iespējams uzlabot vēl vairāk.

⁴⁵ It īpaši analizējam šādus vispārējos darbības virzienus, kas norādīti *CEPEJ* pamatprogrammā: laika grafiku paredzamības uzlabošana, katram lietu veidam optimālā laika grafika noteikšana un uzraudzības standarti, statistikas rīku uzlabošana un informācijas pilnveidošana, kā arī komunikācijas stratēģijas un prioritāšu noteikšana lietu pārvaldībā.

9. attēls. Mūsu novērtējums par to, cik lielā mērā Eiropas Savienības Tiesa seko būtiskākajām CEPEJ pamatnostādnēm attiecībā uz laika pārvaldības kontrolsarakstu

CEPEJ rādītāji	Vai Eiropas Savienības Tiesa piemēro šo rādītāju?	Eiropas Savienības Tiesas laika pārvaldības procedūru un CEPEJ rādītājos atspoguļoto pamatnostādņu savstarpējās atbilstības novērtējums
(1) Spēja novērtēt tiesvedības kopējo ilgumu	Jā	Ir pieejami dati par katras lietas tiesvedības ilgumu gan attiecībā uz kopējo ilgumu, gan uz atsevišķu tiesvedības stadiju ilgumu (sk. 28.–30. punktu).
(2) Noteikti standarti attiecībā uz tiesvedības ilgumu	Daļēji	Lai gan Eiropas Savienības Tiesa ir noteikusi standarta indikatīvos termiņus lietu pārvaldībai konkrētās tiesvedības stadijās, tie nav pielāgoti dažādiem lietu veidiem (sk. 55. un 57. punktu).
(3) Pietiekami sīki izstrādāta lietu tipoloģija	Daļēji	Eiropas Savienības Tiesas izmantotās IT sistēmas sniedz detalizētu informāciju par lietām. Tomēr šo informāciju neizmanto, lai lietas iedalītu kategorijās atkarībā no to sarežģītības un vidējā ilguma (sk. 62. punktu).
(4) Spēja uzraudzīt tiesvedības gaitu	Daļēji	Tiek uzskaitīts laiks, kas tika veltīts svarīgāko un tipiskāko tiesvedības stadiju īstenošanai, taču faktiskais laiks (resursi), kas veltīts katrai procedūras stadijai, un iemesli, kas ietekmē procedūru ilgumu, netiek fiksēti (sk. 34., 46. un 47. punktu).
(5) Līdzekļi kavējumu ātrai noteikšanai un to seku mazināšanai	Daļēji	Kad ir pārsniegti standarta indikatīvie termiņi, šie gadījumi tiek atšķirīgi iezīmēti, tomēr termiņi nav pielāgoti atkarībā no lietu sarežģītības un veida (sk. 55. un 57. punktu).
(6) Mūsdienīgas tehnoloģijas izmantošana laika pārvaldībai tiesu sistēmā	Daļēji	Pamatdati par visām lietām ir reģistrēti IT sistēmā un tie ir ātri pieejami. Tomēr savāktie dati netiek pilnībā izmantoti vadības vajadzībām (sk. 69.–72. punktu). IT sistēmas nav pilnībā integrētas (sk. 81. un 82. punktu).

Avots: ERP.

69. CEPEJ uzsver nepieciešamību noteikt tiesvedības ilguma standartus un norāda: “ja tiek konstatēta vai ir paredzama atkāpe no tiesvedības laika grafika standartiem un

mērķvērtībām, nekavējoties jāveic pasākumi, lai novērstu šādas atkāpes cēloņus.⁴⁶”

Analizējot atbildes uz jautājumiem saistībā ar lietu izlasi, mēs konstatējam, ka cēlonis atkāpēm no indikatīvā laika grafika ir, piemēram, tiesnesim uzticēto lietu skaits un to sarežģītība, tiesneša pilnvaru beigas un situācijas, kad nav pieejams tiesneša palīgs (sk. **48. un 49. punktu**).

Lietu sarežģītības analīze: iespējamā pieeja pārvaldības procesa atbalstam

70. Saskaņā ar atbildēm, ko Eiropas Savienības Tiesa sniedza uz jautājumiem saistībā ar lietu izlasi, sarežģītība ir nozīmīgs faktors, kas ietekmē tiesvedības kopējo ilgumu (sk. **47. un 48. punktu**). Mēs uzskatām, ka lietu sarežģītības analīzi varētu vēl vairāk pilnveidot, izmantojot esošos datus, lai potenciāli uzlabotu lietu pārvaldības procesu Eiropas Savienības Tiesā. Lai izpētītu šo potenciālu, mēs analizējam, vai pastāv korelācija⁴⁷ starp konkrētiem faktoriem⁴⁸, kas norāda uz sarežģītību, un 2014. un 2015. gadā pabeigto lietu kopējo ilgumu.

71. Mūsu analīzes iznākums, kas ir atspoguļots **IV pielikumā**, liecina par relatīvi ciešu pozitīvu korelāciju⁴⁹ starp lietu sarežģītību un to ilgumu. Ikvienu izmantoto faktoru var uzskatīt par būtisku saistībā ar lietu kopējo ilgumu. Šis rezultāts norāda uz to, ka varētu dziļāk analizēt vēsturiskos datus, lai apkopotu detalizētāku vadības informāciju nekā pašlaik pieejamā, un apzināt lietas, kuru tiesvedība prasīja ievērojami vairāk vai mazāk laika, nekā

⁴⁶ Pārskatītās centra “Saturns” pamatnostādnes laika pārvaldībai tiesvedībā (2014. g.).

⁴⁷ Korelācija ir statistisks mērījums, kas parāda divu vai vairāku mainīgo lielumu savstarpējo saistību, tiem vienlaicīgi mainoties. Pozitīva korelācija norāda, cik lielā mērā šie mainīgie vienlaikus palielinās vai samazinās; negatīvā korelācija – cik lielā mērā viens mainīgais palielinās, ja otrs samazinās.

⁴⁸ Attiecībā uz Eiropas Savienības Tiesu: viena veida lietu vēsturiskais vidējais ilgums (atkarībā no procedūras veida un nolēmuma veida); iztiesāšanas sastāvs, kam bija nodota lieta, ņemot vērā to, ka sarežģītākas lietas parasti nodod palātām, ko veido pieci tiesneši, un *virspalātai*; lietā ietilpstošo dokumentu kopējais lappušu skaits; lietā iztulkoto lappušu skaits; vai bija ģenerālvokāta secinājumi; nolēmuma veids (spriedums vai rīkojums) un nolēmuma lappušu skaits. Attiecībā uz Vispārējo tiesu: viena veida lietu vēsturiskais vidējais ilgums (atkarībā no strīda priekšmeta un nolēmuma veida); lietā ietilpstošo dokumentu kopējais lappušu skaits; lietā iztulkoto lappušu skaits; nolēmuma veids (spriedums vai rīkojums) un nolēmuma lappušu skaits.

⁴⁹ Korelācijas koeficients ir 0,7 (robežās no 0 līdz 1, kur 0 nozīmē to, ka korelācijas nav, bet 1 nozīmē pilnīgu pozitīvu lineāru korelāciju).

varētu paredzēt, ņemot vērā šo lietu īpašās iezīmes. Šādu informāciju varētu izmantot, lai noteiktu, piemēram, regulāri sastopamās problēmas, kuru dēļ lietas pārmērīgi ieilga, kā arī paraugpraksi, kas ļāva lietas pabeigt īsākā termiņā. Tas varētu palīdzēt lēmumu pieņemšanas procesā visā lietu izskatīšanas gaitā un sekmēt efektivitātes uzlabošanu lietu pārvaldībā kopumā.

72. Izklāstītā analīze ir pirmais mēģinājums izmantot pieejamos datus. Neapšaubāmi, to iespējams vēl vairāk precizēt, izmantojot Eiropas Savienības Tiesas pieredzi un iekļaujot vēl vairāk faktoru, kā arī pielāgojot svērumu katram faktoram.

Atbalsts lietu pārvaldības procesam

73. Atbalsta dienestu uzdevums ir sekmēt lietu pārvaldības galveno posmu efektīvu izpildi. Mēs caurlūkojam tulkošanas (sk. **74.–79. punktu**) un IT sistēmu (sk. **80.–85. punktu**) aspektus.

Tulkošana

74. Dokumentu tulkošanai ir izšķiroša loma Eiropas Savienības Tiesas darbības atbalstā, jo šai iestādei ir pienākums izskatīt lietas un izplatīt ievērojamu skaitu nolēmumu visās ES oficiālajās valodās. Tulkojumu pieejamība konkrētos svarīgos posmos⁵⁰ var tieši ietekmēt lietu izskatīšanas ilgumu. Mūsu izlasē iekļautajās lietās (sk. **36.–40. punktu** un **46.–50. punktu**) šī ietekme ir ierobežota salīdzinājumā ar lietas kopējo laika grafiku.

75. No 2014. gada līdz 2016. gadam Eiropas Savienības Tiesā kopumā katru gadu tika iztulkots 1,1 miljons lappušu. No 26 % līdz 36 % tulkojumu veica ārštata *juristi lingvisti*, un viņu pakalpojumi gadā izmaksāja no 9 līdz 12 miljoniem EUR.

⁵⁰ Piemēram, pēdējā procesuālā dokumenta tulkojuma pieejamība rakstveida daļas nobeigumā vai sprieduma projekta tulkojuma pieejamība.

Termiņu noteikšana

76. Eiropas Savienības Tiesa izmanto atšķirīgas metodes ar lietu saistīto dokumentu tulkojumu termiņu noteikšanai. Lielākajai daļai tulkojumu termiņi ir pielāgoti individuāli⁵¹. Citreiz piemēro fiksētus termiņus, neņemot vērā lietu īpašās iezīmes⁵². Šādos gadījumos termiņi neatspoguļo jurista lingvisti vidējo dienā potenciāli iztulkojamo lapu skaitu. Pielāgotu un fiksētu termiņu apvienojums rada rezervi, kas ļauj elastīgi pārvaldīt darba slodzi Tulkošanas ģenerāldirektorātā.

Centrālā un vietējā plānošana

77. Par termiņiem vienojas dienests, kas pieprasa tulkojumu⁵³, un centrālā plānošanas nodaļa. Ir pārvaldības rīki, kas ļauj plānot darbu nedēļas griezumā un uzraudzīt dokumentu tulkošanu saskaņā ar termiņiem. Tomēr faktiskais laiks, ko juristi lingvisti pavada, tulkojot konkrētus dokumentus, netiek uzskaitīts. Ja šāda informācija būtu pieejama, varētu apzināt, kurās jomās iespējama efektivitātes uzlabošana vai labākās prakses izmantošana.

Dokumentu tulkošanas termiņu ievērošana

78. Mēs konstatējam, ka 2014. un 2015. gadā tulkošanas termiņi visumā bija ievēroti. Pēdējo procesuālo dokumentu tulkošana rakstveida daļā ir svarīgākais termiņš, jo, sākot no šīs dienas, sākas indikatīvais termiņš, kas jāievēro tiesnešiem, kuri sagatavo ievadziņojumu. Mēs atklājam, ka lielā daļā gadījumu (29 % Tiesā un 57 % Vispārējā tiesā) tulkojumi bija pieejami attiecīgi 5,5 līdz 9 dienas pirms noteiktā iekšējā termiņa.

⁵¹ Tas attiecas uz spriedumiem un ģenerālvokātu secinājumiem.

⁵² Piemēram, 20 darba dienas atvēl, lai iztulkotu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, bet procesuālie dokumenti (kas Vispārējā tiesā nepārsniedz 50 lappuses) parasti ir jāiztulko divu mēnešu laikā.

⁵³ Konkrēti, Kanceleja, par lietu atbildīgās palātas priekšsēdētāja kabinets vai tiesneša referenta kabinets.

Darbības rezultātu salīdzinājums ar citām ES iestādēm

79. Eiropas Savienības Tiesa piedalās iestāžu Rakstiskās tulkošanas izpildkomitejā (*ECT*), kuras mērķis ir sekmēt paraugpraksi. Eiropas Savienības Tiesa ir panākusi progresu un ieviesusi rezultatīvos rādītājus (tā sauktos *KI/API*), lai izmantotu šo metodi tulkošanas darbību mērīšanai⁵⁴ un tādējādi varētu veikt salīdzināšanu ar citām ES iestādēm⁵⁵.

Informācijas tehnoloģiju sistēmas

80. Datorizētu atbalsta sistēmu izmantošana līdztekus citiem mērķiem var uzlabot tiesvedību un atvieglot lietotāju piekļuvi abām tiesām, lai paātrinātu procedūras un tādējādi saīsinātu tiesvedības ilgumu⁵⁶.

Sarežģītība un integrācijas trūkums

81. Eiropas Savienības Tiesā darbojas 95 atsevišķas IT lietotnes, ko izmanto tiesiskajās un administratīvajās darbībās. Eiropas Savienības Tiesa pamato lietotņu lielo skaitu ar to, ka ir vairāk nekā viena tiesa un savstarpēji atkarīgie procesi ir sarežģīti. Turklāt Eiropas Savienības Tiesa joprojām izmanto 1995. gadā ieviesto pamata datubāzi *Litige*, vienlaikus attīstot atsevišķas lietotnes specifisku vajadzību risināšanai. Pati svarīgākā prioritāte ir nodrošināt tiesas lietu izskatīšanas nepārtrauktību.

⁵⁴ Uz to attiecas šādi mērījumi: 1) tulkošanas izmaksas, 2) tulkošanas izmaksas (mainīgais vidējais lielums), 3) iztulkotās lapas (tiešie rezultāti), 4) kvalitātes kontrole, 5) termiņu ievērošana / tulkošanas pieprasījumu nodošana laikā, 6) tulkotāju skaits, 7) darba temps, 8) tulkošanas ārpalpojumu īpatsvars un 9) ar tulkošanu nesaistītie tiešie rezultāti un rādītāji.

⁵⁵ Turpmākie pasākumi pēc apsvērumiem un ieteikumiem, kas iekļauti Parlamenta 2015. gada 29. aprīļa rezolūcijā par budžeta izpildes apstiprināšanu (24. jautājums).

⁵⁶ *CEPEJ* pētījums nr. 24 par Eiropas juridisko sistēmu (tiesas spriešanas efektivitāte un kvalitāte) *“Thematic report: Use of Information Technology in European Courts”* [Tematisks ziņojums. Informācijas tehnoloģiju izmantošana Eiropas tiesās] (2016. g.)

Saskarne ar citām lietotnēm

82. Tā kā *Litige* un citas lietu izskatīšanā izmantotās lietotnes nav integrētas, dažos gadījumos dati ir jāievada manuāli un tie dublējas, bet tas nav efektīvi un rada kļūdainu datu ievades risku.

Uzlabojumi lietu pārvaldībai izmantotajā IT arhitektūrā

83. Informācijas tehnoloģiju direktorāta (*DIT*) daudzgadu stratēģiskajā plānā 2016.–2020. gadam⁵⁷ ir atzīts, ka IT attīstība var sekmēt nozīmīgus ieguvumus attiecībā uz efektivitāti, termiņu saīsināšanu un nepieciešamību pēc resursiem.

84. Eiropas Savienības Tiesa ir vairākas reizes mēģinājusi uzlabot esošās lietu pārvaldībā izmantotās IT sistēmas. Konkrēti, 2000. gadā Vispārējā tiesa sāka vērienīgu integrētas IT sistēmas projektu *Pro-Curia*, kura būtu izmantojama lietu pārvaldībā, tās funkcionalitāte būtu vienkāršota un standartizēta un tā aizstātu lietotni *Litige*. Tā kā bija grūtības to ieviest, šīs sistēmas attīstība tika pārtraukta.

85. Līdz ar to Eiropas Savienības Tiesa paturēja *Litige* un nolēma ieviest divus citus šajā sistēmā balstītus projektus – programmu *Enterprise Content Management (ECM)* un *Litige* modernizēšanu nolūkā uzlabot IT atbalstu lietu pārvaldībā. Šā pārskata sagatavošanas laikā projektu ieviešana turpinājās.

Valodu lietojums

86. Valodu lietojums tieši ietekmē Eiropas Savienības Tiesas darbību. Tā kā franču valoda ir vienīgā apspriežu un *de facto* darba valoda (izņemot ģenerālvokātu secinājumus⁵⁸), visiem procesuālajiem dokumentiem jābūt tulkotiem šajā valodā no tās ES oficiālās valodas, kurā tie saņemti, atskaitot procesuālo rakstu pielikumus, ko tulko tikai pēc pieprasījuma.

⁵⁷ “*Evolution des technologies de l’information à la Cour de Justice de l’Union européenne: Une approche stratégique 2016.–2020.*” [Informācijas tehnoloģiju attīstība Eiropas Savienības Tiesā: stratēģiska pieeja 2016.–2020. gadā].

⁵⁸ Ģenerālvokāti var rakstīt secinājumus dzimtajā valodā, tomēr viņus aicina lietot vienu no starpniekvalodām (vācu, angļu, spāņu vai itāļu) vai franču valodu.

87. Mēs atklājām, ka no 2014. gada līdz 2016. gadam nozīmīgai daļai Eiropas Savienības Tiesā (īpaši Vispārējā tiesā) iesniegto lietu tiesvedības valoda bija angļu (28 %) vai vācu (20 %), turpretī franču – 13 %. Mēs atzīstam, ka valodu lietojums ir sarežģīts un jutīgs jautājums, kas var radīt ietekmi, tomēr minētie fakti vedina apsvērt iespēju līdztekus franču valodai Eiropas Savienības Tiesā paplašināt tiesvedībā lietojamo valodu klāstu, īpaši Vispārējā tiesā. Sekas varētu būt tādas, ka iekšējās piezīmes, ievadziņojumus, spriedumus un rīkojumus varētu rakstīt uzreiz šajās valodās. Turklāt zināmu skaitu procesuālo dokumentu, kas iesniegti šajās divās valodās, nevajadzētu tulkot franču valodā.

88. Apsverot iespēju mainīt valodu lietojumu, tas tomēr jāsamēro ar ieguvumiem, ko sniedz franču valodas kā vienīgās apspriežu valodas statuss arī turpmāk. Eiropas Savienības Tiesa skaidro, ka starp ieguvumiem minami šādi aspekti: ir novērstas iespējamās atšķirības starp juridiskajiem jēdzieniem, kuri lietoti valodās, ko izraugās par apspriežu valodu, un tiek nodrošināta konsekvence attiecībā pret līdzšinējo ES judikatūru.

89. Vispārējās tiesas priekšsēdētājs 2016. gada februārī nosūtīja Tiesas sekretāram lūgumu veikt ietekmes novērtējumu par apspriežu valodas maiņu. Ietekmes novērtējumā bija paredzēts izklāstīt organizacionālos nosacījumus, kā arī sniegt izmaksu un ieguvumu analīzi budžeta izmaksu un procedūru ilguma aspektā. Šis novērtējums vēl nav pabeigts, jo saistībā ar *Brexit* procesu pastāv neskaidrības.

SECINĀJUMI

90. Iepriekšējos gados Eiropas Savienības Tiesa ir veikusi nozīmīgas organizatoriskas un procesuālas darbības, lai veicinātu lietu efektīvu izskatīšanu un ziņošanu par to. Konkrēti, indikatīvu laika grafiku ieviešana lietas izskatīšanas galveno stadiju pabeigšanai līdz ar pakāpenisku uzraudzības rīku un ziņojumu izstrādi ir ļāvusi pievērst vairāk uzmanības savlaicīgumam. Eiropas Savienības Tiesa publicē statistiku par tiesvedības darbību iznākumu un analizē to. Šie statistikas dati liecina, ka vidējais laiks, kas nepieciešams lietas izskatīšanai, ir sarucis vai palicis nemainīgs, lai gan iesniegto lietu skaits ir pieaudzis. Jāuzsver arī darbs, kas tika ieguldīts nolūkā samazināt neizskatīto uzkrājušos lietu skaitu Vispārējā Tiesā, un 2016. gada beigās ir panākts ievērojams progress, lai ierobežotu kopējo paildzinājumu tiesvedības procedūras svarīgākajā posmā (sk. **59. punktu**). Šāds rezultāts ir panākts,

pateicoties labākai ieguldītā darba un iniciatīvu pārvaldībai, nevis palielinot resursus. Eiropas Savienības Tiesas reforma, konkrēti, tiesnešu un viņu kabinetu skaita divkāršošana, radīs ietekmi nākotnē (sk. **8.–10. punktu**).

91. Saskaņā ar pašreizējo Eiropas Savienības Tiesas pieeju indikatīva laika grafika noteikšanai termiņi caurmērā ir jāievēro. Ilgstošu lietu izskatīšanu kompensē lietas, kas aizņem mazāk laika. Tomēr lietas uzrauga individuāli, un, kad indikatīvie termiņi ir nokavēti, nosūta atgādinājumus, lai koncentrētu uzmanību uz lietām, kas pārsniegušas tām atvēlēto laika limitu (sk. **51. un 52. punktu**).

92. Caurskatījuši pirmo lietu pārvaldības stadiju, tā saukto rakstveida daļu, mēs secinājām, ka tā saīsināšanas iespējas ir visai ierobežotas. Par šo stadiju, kura ietver lietas pieņemšanu un lietas dokumentācijas sagatavošanu, ir atbildīgas kancelejas. Attiecībā uz mūsu izskatītajām lietām kancelejas paskaidroja, kāpēc procedūra tika pagarināta, un lielākoties sniedza precizējumus par to, kā šis pagarinājums ir ietekmējis tiesvedības ilgumu. Galvenie iemesli bija saistīti ar Eiropas Savienības Tiesas Reglamentu, kas noteiktās situācijās paredz konkrētu termiņu, piemēram, saistībā ar iesaistīto pušu tiesībām iesniegt atbildes rakstu. Tomēr Eiropas Savienības Tiesa proaktīvi risināja dažas problēmas, piemēram, pielāgojot Reglamentu saistībā ar lietu konfidencialu izskatīšanu un ieviešot *E-Curia*, lai paātrinātu lietas iesniegšanas procedūru (sk. **36.–40. punktu**).

93. Rakstveida daļai sekojošie posmi, kuri lielā mērā ir atkarīgi no tiesnešiem dažādos iztiesāšanas sastāvos, ģenerālvokātiem un viņu palīgiem, lietu pārvaldības procesā parasti aizņem visvairāk laika. Ņemot vērā 12.–14. punktā aprakstīto tvēruma ierobežojumu, vadības apliecinājumos mēs guvām informāciju par galvenajiem iemesliem, kāpēc indikatīvie laika grafiki ne vienmēr tika ievēroti. Starp iemesliem minama tiesnešu darba slodze, viņu palīgu pieejamība un lietu sarežģītība. To analīze mums ļāva iegūt priekšstatu par faktoriem, kas var ietekmēt šā posma ilgumu. Tomēr nebija pietiekamas informācijas par konkrētu laiku, kas attiecināms uz konstatētajiem faktoriem. Turklāt tika sniegts maz ziņu par konkrētām lietām piešķirto cilvēkresursu pieejamību un izlietojumu. Tas mums neļāva secināt, vai un cik lielā mērā būtu bijis iespējams samazināt izlasē iekļauto lietu ilgumu (sk. **33.–35. punktu un 46.–50. punktu**).

94. Savā pārskatā aplūkojām tulkošanas lomu lietu pārvaldības procesā. Mēs atzīmējam, ka arī tulkošanas dienestam jāievēro gan fiksēti, gan pielāgoti termiņi. Izlasē iekļauto lietu analīze ļāva secināt, ka tulkošanas posms būtiski nepagarina tiesvedības kopējo ilgumu, jo nozīmīgs skaits tulkojumu tiek pabeigts termiņā. Turklāt tiek ieviesti galvenie rezultatīvie rādītāji, kas ļaus salīdzināt rezultātus ar citu iestāžu rezultātiem (sk. **74.–79. punktu**).

95. Eiropas Savienības Tiesas IT sistēmas ir sarežģītas, un to pamatā ir novecojoša centrālā datubāze, kurai laika gaitā ir pievienotas daudzas apakšsistēmas. Eiropas Savienības Tiesa vēl nav izstrādājusi pilnībā integrētu IT sistēmu lietu pārvaldībai. Mēs secinām, ka ilgtermiņa mērķis izveidot integrētāku pieeju uzlabotu efektivitāti, ierobežotu dublēšanu, samazinātu vajadzību datus ievadīt manuāli un uzturēt daudzas lietotnes (sk. **80.–85. punktu**).

96. Franču valoda ir Eiropas Savienības Tiesas apspriežu valoda un *de facto* darba valoda, un tam ir gan priekšrocības, gan trūkumi. Eiropas Savienības Tiesa ir apsvērusi izmaksu un ieguvumu analīzi saistībā ar iespējamu apspriežu valodas statusa piešķiršanu Vispārējā tiesā arī citām valodām līdztekus franču valodai, un šī analīze varētu noderēt, lai novērtētu stāvokli un sniegtu atbalstu lēmuma pieņemšanai nākotnē (sk. **86.–89. punktu**).

97. Kopumā mēs secinām, ka ir iespējams vēl vairāk paaugstināt darbības rezultātus, pievēršoties aktīvākai katras lietas pārvaldībai. Eiropas Savienības Tiesas pašlaik izmantotie darbības rezultātu mērījumi nebalstās uz individuāli pielāgotiem katrai lietai noteiktiem termiņiem, kuros būtu ņemta vērā sarežģītība, darba slodze, vajadzīgie resursi un darbinieku pieejamība. Indikatīvie laika grafiki, kas noteikti dažiem lietu veidiem, pašlaik tiek izmantoti kā vispārēji vadības mērķi, kas caurmērā jāievēro (sk. **91. punktu**). Šāda pieeja, neapšaubāmi, ir veicinājusi uzlabojumus, taču vidējais laiks, kas bijis nepieciešams dažu veidu lietu vai procedūru slēgšanai, neatbilst saprātīgam termiņam, kas nepieciešams konkrētas lietas izskatīšanai.

TURPMĀKU UZLABOJUMU IESPĒJAS

98. Lai uzlabotu lietu pārvaldību, Eiropas Savienības Tiesa varētu apsvērt turpmāk uzskaitītos pasākumus.

- A) Darba rezultātus mērīt katrai lietai atsevišķi, atsaucoties uz individuāli pielāgotu laika grafiku un ņemot vērā faktiski nodarbinātos resursus. Tādējādi vadība saņemtu informāciju gan par problēmgadījumiem, gan par labu praksi, un šīs atziņas varētu izmantot, lai uzlabotu efektivitāti.
- B) Turpināt uzlabojumus attiecībā uz informēšanu par darbības rezultātiem, izstrādājot tādu ziņošanas sistēmu, kurā atspoguļots noteiktajā termiņā izskatīto lietu skaits, nevis dažāda veida lietu vidējais ilgums. Tā sniegtu detalizētāku informāciju par rezultātiem un līdz ar to arī pastiprinātu Eiropas Savienības Tiesas pārskatatbildību. Tas ir sevišķi svarīgi saistībā ar reformas kontekstā piešķirtajiem jaunajiem resursiem.
- C) Ieviest politiku, kura ļautu elastīgāk norīkot pieejamos tiesnešu palīgus, lai tie palīdzētu novērst problēmas, ko izraisījuši ar resursu pārvaldību saistīti faktori vai organizatoriski jautājumi (tiesnešu palīgu nepietiekama pieejamība, tiesnešu, ģenerālvokātu un viņu palīgu darba slodze, lietu pārdale tiesneša pilnvaru termiņu beigu dēļ).
- D) Arī turpmāk pievērst dalībvalstu un Padomes uzmanību nepieciešamībai laikus norīkot un iecelt tiesnešus.
- E) Pabeigt izmaksu un ieguvumu analīzi attiecībā uz ietekmi, ko varētu radīt izmaiņas (organizatoriskās, saistībā ar budžetu un lietu izskatīšanas ilgumu) pašreizējā valodu lietojumā Vispārējā tiesā, proti, apspriedēs lietot ne tikai franču valodu.
- F) Ieviest pilnībā integrētu IT sistēmu lietu pārvaldībai.

Šo ziņojumu 2017. gada 5. septembra sēdē Luksemburgā pieņēma V apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Lazaros S. LAZAROU*.

Revīzijas palātas vārdā —

priekšsēdētājs

Klaus Heiner LEHNE

Tiesas un Vispārējās tiesas lietu izlase

TIESA (2014. g.)

Procedūra (noslēguma dokumenta veids)	Strīda priekšmets	Lietas izskatīšanas ilgums
Apelācijas lieta (spriedums)	Pieļaušana dokumentiem	23,3 mēneši
Apelācijas lieta (spriedums)	Konkurence	24,9 mēneši
Tieša prasība (spriedums)	Vide	27,9 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Vide	28,4 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Nodokļu sistēma	24,5 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Nodokļu sistēma	16,6 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Brīvība veikt uzņēmējdarbību	23,5 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Kapitāla brīva aprīte	27,0 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Sociālā politika	23,5 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	ES tiesību aktu principi	27,4 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Tiesību aktu tuvināšana	27,9 mēneši
Apelācijas lieta (rīkojums)	Lauksaimniecība	18,5 mēneši
Apelācijas lieta (rīkojums)	Institucionāli tiesību akti	10,4 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (rīkojums)	Lauksaimniecība	18,1 mēnesis
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Tiesību aktu tuvināšana	12,4 mēneši

TIESA (2015. g.)

Procedūra (noslēguma dokumenta veids)	Strīda priekšmets	Lietas izskatīšanas ilgums
Apelācijas lieta (spriedums)	Valsts atbalsts	28,1 mēnesis
Apelācijas lieta (spriedums)	Vide	25,8 mēneši
Tieša prasība (spriedums)	Personu brīva pārvietošanās	26,7 mēneši
Tieša prasība (spriedums)	Institucionāli tiesību akti	23,8 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Konkurence	27,4 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Brīvība, drošība un tiesiskums	23,8 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Brīvība, drošība un tiesiskums	23,7 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Nodokļu sistēma	22,9 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Personu brīva pārvietošanās	26,9 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Personu brīva pārvietošanās	23,6 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Publiskais iepirkums	23,9 mēneši
Apelācijas lieta (rīkojums)	ES muita	16,8 mēneši
Apelācijas lieta (rīkojums)	Intelektuālais un rūpnieciskais īpašums	16,2 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (rīkojums)	Nodokļu sistēma	16,9 mēneši
Prejudiciāls nolēmums (spriedums)	Brīvība veikt uzņēmējdarbību	12,7 mēneši

VISPĀRĒJĀ TIESA (2014. g.)

Procedūra (noslēguma dokumenta veids)	Strīda priekšmets	Lietas izskatīšanas ilgums
Apelācijas lieta (spriedums)	Civildienesta noteikumi	24,3 mēneši
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	41,5 mēneši
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	38,5 mēneši
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	37,1 mēnesis
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	35,3 mēneši
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	33,4 mēneši
Tieša prasība (spriedums)	Valsts atbalsts	46,3 mēneši
Tieša prasība (spriedums)	Konkurence	45,8 mēneši
Tieša prasība (spriedums)	Valsts atbalsts	43,0 mēneši
Apelācijas lieta (rīkojums)	Civildienesta noteikumi	24,1 mēnesis
Intelektuālais īpašums (rīkojums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	31,9 mēneši
Tieša prasība (rīkojums)	Valsts atbalsts	45,6 mēneši
Tieša prasība (rīkojums)	Valsts atbalsts	44,8 mēneši
Tieša prasība (rīkojums)	Vide	33,8 mēneši
Tieša prasība (spriedums)	Valsts atbalsts	24,5 mēneši

VISPĀRĒJĀ TIESA (2015. g.)

Procedūra (noslēguma dokumenta veids)	Strīda priekšmets	Lietas izskatīšanas ilgums
Apelācijas lieta (spriedums)	Civildienesta noteikumi	31,2 mēneši
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	39,6 mēneši
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	38,0 mēneši
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	35,8 mēneši
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	33,1 mēnesis
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	31,2 mēneši
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	30,1 mēnesis
Tieša prasība (spriedums)	Ierobežojoši pasākumi	41,1 mēnesis
Tieša prasība (spriedums)	Tirdzniecības politika un dempings	41,0 mēnesis
Tieša prasība (spriedums)	Pētniecība un attīstība	40,6 mēneši
Apelācijas lieta (rīkojums)	Civildienesta noteikumi	15,6 mēneši
Intelektuālais īpašums (rīkojums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	33,3 mēneši
Tieša prasība (rīkojums)	REACH regula	30,9 mēneši
Tieša prasība (rīkojums)	Vide	24,8 mēneši
Intelektuālais īpašums (spriedums)	Intelektuālais īpašums un zīmols	17,8 mēneši

Avots: ERP.

II PIELIKUMS**To faktoru analīze, kuri ietekmē izlasē iekļauto 60 lietu izskatīšanas ilgumu Eiropas Savienības Tiesā****Faktori, kas ietekmē rakstveida daļas ilgumu Tiesā (Kancelejas minētie faktori)**

Faktori, kas ietekmē tiesvedības rakstiskās daļas ilgumu	Attiecīgo lietu skaits (no 30 lietām)	Kopā (%)
Tulkojumu gaidīšana no lietā iesaistītajām iestādēm	10	33 %
Tulkošanas ģenerāldirektorāta darba slodze	5	17 %
Viena pieteikuma vai vairāku <i>pieteikumu par iestāšanos lietā</i> apmierināšana	4	13 %
Lūgums iesniegt iesaistītajām pusēm nosūtītos dokumentus	4	13 %
Termiņa pagarināšana pēc iesaistītās puses lūguma	3	10 %
Otrreizēja procesuālo rakstu apmaiņa (replikas raksts / atbildes raksts)	3	10 %
Apspriešanās ar iesaistītajām pusēm par procedūras stadijas subjektu (piemēram, lietu apvienošana)	2	7 %
Pretapelācijas sūdzības / pretprasības iesniegšana	1	3 %
Ļoti garu procesuālo dokumentu tulkošana	1	3 %

Faktori, kas ietekmē lietu izskatīšanas ilgumu Tiesā (tiesnešu un ģenerālvokātu minētie faktori)

Faktori, kas ietekmē tiesvedības ilgumu pēc rakstiskās daļas	Attiecīgo lietu skaits (no 30 lietām)		To lietu skaits, uz kurām atsaucās tiesneši un/vai ģenerālvokāti (lietu skaits kopā no 30 lietām)	Kopā (%)
	Tiesneši	Ģenerālvokāti		
Tiesas oficiālās brīvdienas	18	4	19	63%
Lieta, kas rada jaunas un/vai sevišķi sarežģītas juridiskas problēmas	9	8	12	40%
Par lietu atbildīgā tiesneša palīga darba slodze	8	7	12	40%
Tiesneša palīga prombūtne slimības, grūtniecības un dzemdību vai bērnu kopšanas atvaļinājuma dēļ vai aiziešana no dienesta	7	6	12	40%
Tiesneša referenta un/vai ģenerālvokāta darba slodze	7	7	11	37%
Apjomīga lieta	5	/	5	17%
Sarežģīta lieta no faktu, ekonomikas vai zinātnes viedokļa. Sarežģīta lieta (piemēram, saistībā ar jaunajām tehnoloģijām)	2	3	5	17%
Citu iemeslu dēļ sarežģīta lieta	1	3	4	13%
Saistītu lietu saskaņota izskatīšana, ja lietas iesniegtas ar vairāku mēnešu atstarpi	3	2	3	10%
Neformāla apturēšana	3	/	3	10%
Priekšroku dod citai lietai, kura ieguvusi augstāku prioritāti vai kurai piemēro paātrināto procesu (vai steidzama prejudiciāla nolēmuma procedūru)	2	1	3	10%
Tiesvedības mutvārdu daļas atkārtota sākšana	2	/	2	7%
Cits faktors	2	/	2	7%
Lūgums iesniedzējtiesai sniegt informāciju vai skaidrojumu	2	/	2	7%
Joma, kurā valsts tiesību akti ir ļoti atšķirīgi	2	/	2	7%
Vairāku lietu saskaņota izskatīšana (piemēram, lietas, kas attiecas uz konkurenci ierobežojošiem nolīgumiem)	1	1	2	7%
Lietas nodošana citam iztiesāšanas sastāvam	1	1	2	7%
Tiesneša referenta un/vai ģenerālvokāta pilnvaru termiņa beigas	1	/	1	3%
Pieprasījums sagatavot ziņojumu par pētījumu	1	/	1	3%
Iesaistītajām pusēm nosūtīti jautājumi, uz kuriem jāatbild rakstiski	/	1	1	3%

Faktori, kas ietekmē rakstveida daļas ilgumu Vispārējā tiesā (Kancelejas minētie faktori)

Faktori, kas ietekmē tiesvedības rakstiskās daļas ilgumu	Attiecīgo lietu skaits (no 30 lietām)	Kopā (%)
Procesuālo dokumentu pieņemšana un apstrāde Kancelejā (kā arī tiesnešu lēmumi par procesuālajiem papildpasākumiem)	26	87 %
Otrreizēja procesuālo rakstu apmaiņa (replikas raksts / atbildes raksts)	20	67 %
Regularizācijas pieprasījums saistībā ar procesuālu dokumentu / procesuāls akts, kas aizkavē lietas virzību	19	63 %
Citi noskaidrojami procedūras jautājumi	16	53 %
Termiņa pagarināšana pēc iesaistītās puses lūguma	12	40 %
Viena pieteikuma vai vairāku pieteikumu par iestāšanos lietā apmierināšana	6	20 %
Pieteikums par iestāšanos lietā	6	20 %
Darbs ar apjomīgu dokumentu	6	20 %
Procesa organizatoriskie pasākumi	3	10 %
Neparedzēta dokumenta iesniegšana	3	10 %
Citi faktori	3	10 %
Pretapelācijas sūdzības / pretprasības iesniegšana	2	7 %
Ar konfidencialitāti saistītu problēmu risināšana	2	7 %
Iebilde par nepieņemamību, nav jurisdikcijas, nav nepieciešams pieņemt lēmumu, procedūras stadija, kad jālūdz iesaistītās puses iesniegt apsvērumus	2	7 %
Citi tiesneša referenta, ģenerālvokāta vai (palātas) priekšsēdētāja atbildības jomā esoši faktori	2	7 %
To problēmu risināšana, kas saistītas ar anonimitāti / informācijas neizpaušanu sabiedrībai	1	3 %
Oficiāls pieprasījums apturēt tiesvedību (apturēšana)	1	3 %

Faktori, kas ietekmē lietu izskatīšanas ilgumu Vispārējā tiesā (tiesnešu minētie faktori)

Faktori, kas ietekmē tiesvedības ilgumu pēc rakstiskās daļas	Attiecīgo lietu skaits (no 30 lietām)	Kopā (%)
Spriedumu redaktoru darbs pie lēmumu projektiem	29	97 %
Tiesneša referenta un/vai ģenerāladvokāta darba slodze	20	67 %
Palātas sastāva maiņa	19	63 %
Lietas pārdale	18	60 %
Par lietu atbildīgā tiesneša palīga darba slodze	16	53 %
Procesa organizatoriskie pasākumi	16	53 %
Vairāku lietu saskaņota izskatīšana (piemēram, lietas, kas attiecas uz konkurenci ierobežojošiem nolīgumiem)	11	37 %
Tiesneša referenta un/vai ģenerāladvokāta pilnvaru termiņa beigas	11	37 %
Lieta, kas rada jaunas un/vai sevišķi sarežģītas juridiskas problēmas	10	33 %
Procesuālo dokumentu pieņemšana un apstrāde Kancelejā	10	33 %
Tiesas oficiālās brīvdienas	8	27 %
Tiesas sēdes organizēšana pēc iesaistītās puses pieprasījuma vai ja Tiesa pati tā izlemj (īpaši saistībā ar intelektuālā īpašuma lietām un apelācijām)	8	27 %
Apjomīga lieta	7	23 %
Citi faktori	7	23 %
Paziņošanas periods, ņemot vērā lietas īpašās iezīmes	7	23 %
Tiesvedības apturēšana lietā	6	20 %
Tiesneša palīga prombūtne slimības, grūtniecības un dzemdību vai bērnu kopšanas atvaļinājuma dēļ vai aiziešana no dienesta	6	20 %
Citu iemeslu dēļ sarežģīta lieta	6	20 %
Sarežģīta lieta no faktu, ekonomikas vai zinātnes viedokļa. Sarežģīta lieta (piemēram, saistībā ar jaunajām tehnoloģijām)	5	17 %
Lietas nodošana citam iztiesāšanas sastāvam	5	17 %
Tiesvedības mutvārdu daļas <i>apvienošana</i>	5	17 %
Amatpersonai vai advokātam nav iespējams piedalīties tiesas sēdē / lūgums pārcelt tiesas sēdi uz vēlāku laiku	4	13 %
Neparedzēta dokumenta iesniegšana	4	13 %
Ar konfidencialitāti saistītu problēmu risināšana	4	13 %
Citi faktori	4	13 %
Priekšroku dod citai lietai, kura ieguvusi augstāku prioritāti vai kurai piemēro paātrināto procesu (vai steidzama prejudiciāla nolēmuma procedūru)	3	10 %
Problēmas ar datorprogrammām	2	7 %
Tiesvedības mutvārdu daļas atkārtota sākšana	1	3 %

Avots: ERP veiktā Eiropas Savienības Tiesas sniegto atbilžu analīze.

III PIELIKUMS

**Eiropas Tiesu sistēmas efektivitātes komisijas (CEPEJ) laika uzskaites rādītāju novērtēšanas
kontrolsaraksts**

CEPEJ rādītājs	Galvenie kontrolsaraksta jautājumi
1) Spēja novērtēt tiesvedības kopējo ilgumu	<p>Vai katram tiesvedības veidam ir unikāls identifikators (piemēram, lietas numurs) vai vienojošs elements, sākot ar lietas sākšanu līdz galīgajam saistošajam lēmumam?</p> <p>Vai varat noteikt kopējo tiesvedības ilgumu visām vēl nepabeigtajām lietām?</p>
2) Noteikti standarti attiecībā uz tiesvedības ilgumu	<p>Vai ir izstrādāti optimāla laika grafika standarti katram tiesvedības veidam?</p> <p>Vai lietotāji (iesaistītās puses, advokāti, citi) var paredzēt tiesvedības ilgumu?</p>
3) Pietiekami sīki izstrādāta lietu tipoloģija	<p>Vai lietas ir iedalītas kategorijās atkarībā no sarežģītības un ilguma?</p>
4) Spēja uzraudzīt tiesvedības gaitu	<p>Vai uzraugāt un ievācat datus par tiesvedības svarīgāko posmu ilgumu vairākiem lietu kategoriju, lai noteiktu, kurā posmā un kāpēc rodas kavējumi?</p>
5) Līdzekļi kavējumu ātrai noteikšanai un to seku mazināšanai	<p>Vai ir iespējams skaidri noteikt atbildību par nepamatotu kavējumu apzināšanu un izvairīšanos no tiem?</p> <p>Vai ir procedūras, ko piemēro, lai nekavējoties apzinātu kavējumu un samazinātu tā ietekmi uz iesaistītajām pusēm?</p> <p>Vai ir izstrādātas procedūras, lai paātrinātu tiesvedību un novērstu kavējumus?</p>

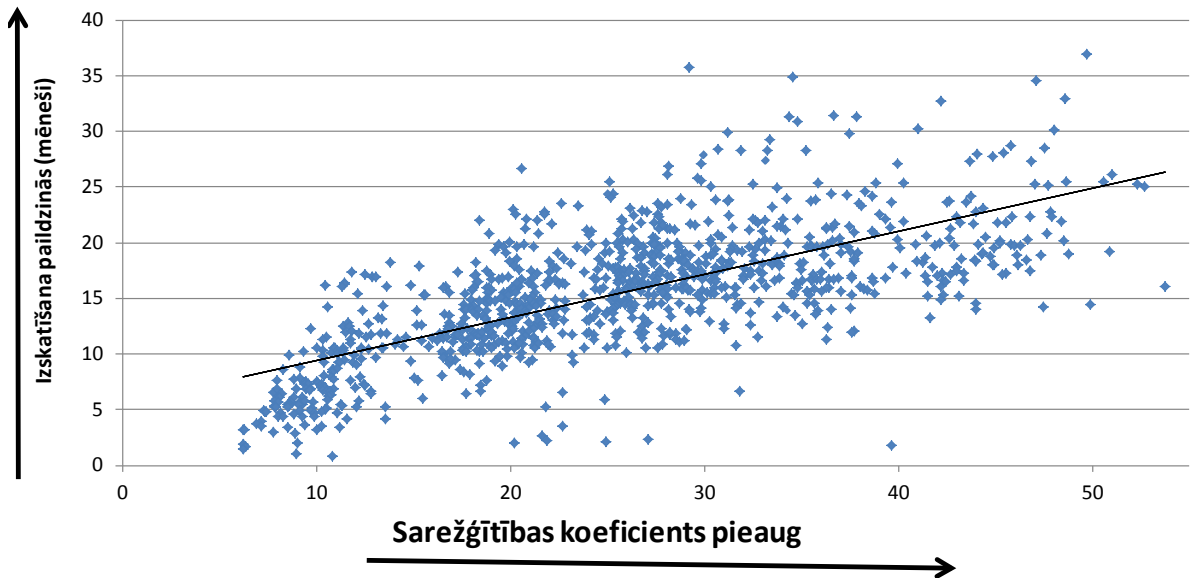
CEPEJ rādītājs	Galvenie kontrolsaraksta jautājumi
6) Mūsdienīgas tehnoloģijas izmantošana laika pārvaldībai tiesu sistēmā	<p>Vai informācijas tehnoloģijas tiek izmantotas efektīvi, lai uzraudzītu tiesvedības ilgumu?</p> <p>Vai informācijas tehnoloģijas palīdz ātri sagatavot statistikas ziņojumus un veikt plānošanu stratēģiskā līmenī?</p>

Avots: Laika pārvaldības kontrolsaraksts (Check-list of indicators for the analysis of lengths of proceedings in the justice system [Rādītāju kontrolsaraksts tiesvedības ilguma analīzei tiesu sistēmā]) (CEPEJ, 2005. g.)

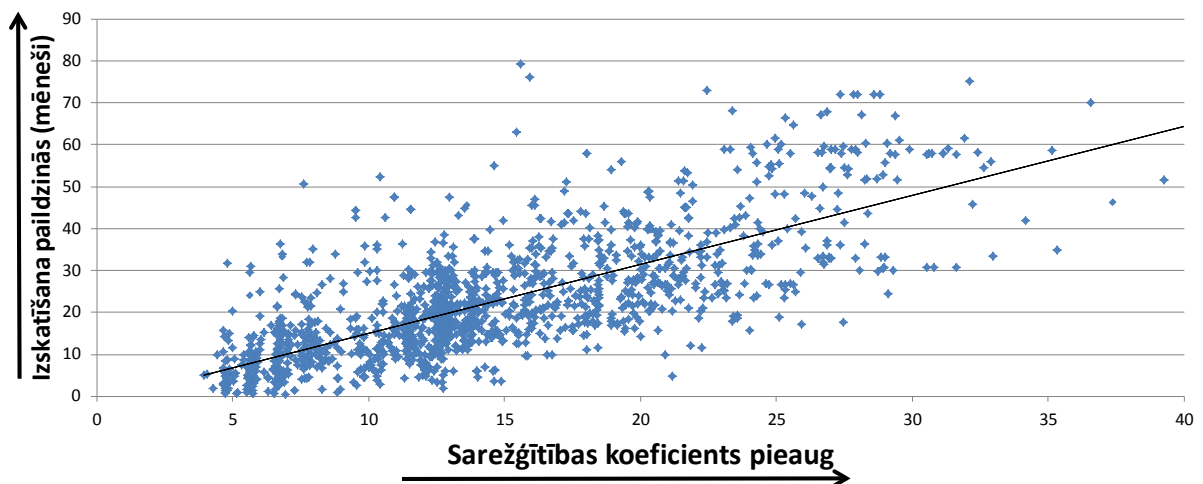
IV PIELIKUMS

Tiesā un Vispārējā tiesā 2014. un 2015. gadā pabeigto lietu sarežģītības un izskatīšanas ilguma korelācijas analīze

Lietu sarežģītības analīze Tiesā

Lietu sarežģītības analīze Vispārējā tiesā

Piezīme. Katrs punkts grafikā apzīmē lietu, kas pabeigta 2014. vai 2015. gadā. Ar melnām līnijām ir apzīmētas tendences, kas norāda, kurā grafika punktā lieta teorētiski varētu atrasties, ņemot vērā tās sarežģītības pakāpi. Punkti, kas atrodas tālāk no tendences līnijām, apzīmē lietas, kuru īpašo iezīmju dēļ būtu vērts to analīzē iedziļināties vairāk.

Avots: ERP.

EIROPAS SAVIENĪBAS TIESAS ATBILDES

I un II punkts

Efektīvas tieslietu sistēmas galvenie parametri ir efektivitāte, kvalitāte un neatkarība¹. Līdz ar to tiesvedību ilgums ir viens no faktoriem, kas ir jāņem vērā, novērtējot tiesu sistēmu. Tiesu iestādes, kas veido Eiropas Savienības Tiesu (EST), tiecoties uz efektivitāti, pieaugoša darba apjoma apstākļos savā darbībā balstās uz nepieciešamību rast līdzsvaru starp ātrumu, no vienas puses, un tiesu īstenotās pārbaudes un nolēmumu kvalitāti, no otras puses.

Lai uzlabotu efektivitāti lietu izskatīšanā, Tiesa un Vispārējā tiesa ir veikušas virkni organizatorisku un procesuālu pasākumu. Šie pasākumi ir nesuši augļus lietu izskatīšanas termiņu samazināšanā vai iegrožošanā. Proti, lietas izskatīšanas vidējais termiņš Tiesā 2006. gadā bija 19,6 mēneši un 2016. gadā – 14,7 mēneši, bet Vispārējā tiesā šis termiņš 2006. gadā bija 25,8 mēneši un 2016. gadā – 18,7 mēneši. Jāatzīmē, ka tajā pašā laikposmā būtiski ir pieaudzis ierosināto lietu skaits.

III punkts

Konstatētais lietu izskatīšanas efektivitātes pieaugums ir tieši panākts, Tiesai un Vispārējai tiesai ieviešot dažādus laika grafikus un šajās tiesās ierosināto lietu izskatīšanas uzraudzības instrumentus. Šie laika grafiki ietver indikatīvus iekšējos termiņus katras tiesvedības stadijas pabeigšanai. Lai arī tie ir noteikti vispārīgi pa tiesvedības veidiem, paredzēto termiņu ievērošana tiek individuāli uzraudzīta katrā lietā. Šādas uzraudzības rezultātā var tikt veikti specifiski korektīvi pasākumi. Tādējādi lietu izskatīšanas aktīva un individualizēta pārvaldība ir viens no mērķiem, kas tiesās tiek īstenots jau kopš ilga laika.

Šajā kontekstā tikai atzinīgi ir vērtējama Revīzijas palātas rekomendācija turpināt vēl smalkāk sadalīt laika grafikus, ņemot vērā katras tiesvedības specifiskumu un lietu sarežģītību (skat. pie 98. punkta).

Runājot par tādu resursu faktiskās izmantošanas atskaites sistēmu, kas ir atvēlēti katrai stadijai visās lietās, kuras abas tiesas katru gadu izskata (piemēram, 2016. gadā Tiesa un Vispārējā tiesa kopā ir izskatījušas 1459 lietas), ko arī rekomendējusi Revīzijas palāta, EST uzskata, ka šādas sistēmas ieviešanas vērtējumā būtu jāņem vērā ievērojamais administratīvais slogs un resursu patēriņš, ko tā varētu izraisīt. Šie apsvērumi būtu jālīdzsvaro ar šādas sistēmas rezultātā iegūto datu analīzes konkrēto lietderību.

4. punkts

Savienības tiesās ierosināto lietu skaits laikposmā no 2006. gada līdz 2016. gadam nav bijis vienmērīgs. Lai arī šajā laikposmā, neraugoties uz būtisku produktivitātes pieaugumu, ir pieaudzis lietu uzkrājums, tas ir saistīts ar vēl būtiskāku ierosināto lietu skaita pieaugumu, kas skaidrojams it īpaši ar Eiropas Savienības secīgo paplašināšanos, Eiropas Savienības kompetenču paplašināšanu, kā arī ar leģislatīvās un regulatīvās darbības pastiprināšanos un dažādošanos. EST vēlas vērst uzmanību uz faktu – kamēr šajā iestādē ietilpstošajās trijās tiesās ierosināto lietu skaits laikā no 2006. gada līdz 2016. gadam ir pieaudzis par 43,6 %, šajās tiesās ik gadu pabeigto lietu skaits šajā pašā laikposmā ir pieaudzis par teju 57,3 %.

Lai gan 4. punktā tiesas ir aplūkotas vispārīgi, 1. attēlā rezultāti ir sniegti par katru tiesu atsevišķi.

7. punkts

Kā iepriekš norādīts I-III punktā, EST galvenais izaicinājums ir nodrošināt līdzsvaru starp tās lēmumu pieņemšanas ātrumu un kvalitāti. EST augstākā mērā apzinās Revīzijas palātas uzsvērtu nepieciešamību panākt, lai tās tiesu nolēmumi tiktu pieņemti iespējami īsā termiņā un katrā ziņā – saprātīgā termiņā. Tomēr ir jāuzsver, ka Savienības tiesībās tiesu nolēmumu kvalitāte ir vissvarīgākā. Pieņemot saskaņīgus un pamatotus nolēmumus, kuros tiek respektētas strīda pušu tiesības, tiek garantēta tiesiskā noteiktība un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

¹ 2016. gada ES rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā (COM (2016) 199 *final*), 7. lpp.

9. punkts

Kā jau pamatoti uzsvērts ziņojumā, kopš vairākiem gadiem dažādie Tiesas un Vispārējās tiesas veiktie pasākumi ir devuši ievērojamu rezultātu. Par spīti būtiskam šajās tiesās ierosināto lietu skaita pieaugumam ievērojami ir pieaudzis pabeigto lietu skaits, bet visu kategoriju lietu izskatīšanas kopējais ilgums ir krietni samazinājies.

2. attēls

Tiesvedību vidējais ilgums gan Tiesā, gan Vispārējā tiesā kopš vairākiem gadiem regulāri samazinās. 2. attēlā ir vienīgi ilustrēts 9. punktā paustais apgalvojums, ka šāda labvēlīga tendence nevar tikt konstatēta attiecībā uz katru tiesvedības veidu.

Turklāt, izvēloties attēlojumu pa jomām/tiesvedības veidiem par katru gadu, nav iespējams atspoguļot tendences "zigzaglīnijas" efekta dēļ. Attēlojums trīsgadīgu vidējo rādītāju veidā dotu iespēju konstatēt, ka vidējam tiesvedības ilgumam ir tendence samazināties, tostarp arī pa jomām/tiesvedības veidiem.

Visbeidzot, šie grafiki sniedz nepilnīgu ainu par abu tiesu reģistrētajiem rezultātiem tiesvedības ilguma samazinājuma ziņā, jo tajos nav korelācijas starp tiesvedības ilgumu un attiecīgo lietu skaitu. Piemēram, ātri ieskatoties grafikā par vidējo tiesvedības ilgumu Tiesā, rodas iespaids, ka šis ilgums ir palielinājies, lai gan ilgākais tiesvedību ilgums ir tiešajās prasībās, kuras šobrīd veido tikai niecīgu Tiesā ierosināto lietu skaitu (5,05 % no kopējā Tiesā ierosināto lietu skaita 2016. gadā), kamēr prejudiciālo nolēmumu un apelācijas lietu, kuras veido lielāko daļu Tiesā ierosināto lietu skaitu (attiecīgi 67,92 % un 25,29 % 2016. gadā), vidējais izskatīšanas ilgums ir pastāvīgi samazinājies. Turklāt pat tiešajās prasībās laikā no 2006. gada līdz 2016. gadam vidējais ilgums nav palielinājies.

Tāpat, runājot par Vispārējo tiesu, intelektuālā īpašuma lietās un "citās tiešajās prasībās" (kas kopā veido 73 % no 2016. gadā pabeigtajām lietām), tiesvedības ilgums kopš 2013. gada pastāvīgi samazinās.

10. punkts

Reformas mērķi ir noteikti 2015. gada 16. decembra Regulas (ES, Euratom) 2015/2422, ar ko groza 3. protokolu par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem (OV 2015, L 341, 14. lpp.) preambulas apsvērumos.

13. punkts

Tiesas apspriežu slepenība ir Eiropas Savienības primāro tiesību princips, kas ir noteikts 3. protokola par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem 35. pantā. Šis princips, kas ir piemērojams kā Tiesai, tā Vispārējai tiesai (saskaņā ar tā paša protokola 53. pantu), nozīmē, ka tiesu locekļu individuālā nostāja nekādā veidā netiek izpausta. Šis princips izskaidro, kādēļ Revīzijas palātai nebija iespējas piekļūt ierobežotam skaitam dokumentu, uz kuriem attiecas apspriežu slepenība. Šāds ierobežojums nenozīmē nekāda veida Tiesas vai Vispārējās tiesas vēlmi ierobežot piekļuvi noteiktiem dokumentiem. Tas ir jāievēro saskaņā ar primārajām tiesībām un šī principa neievērošana nozīmētu gan tiesnešu, gan ģenerālvokātu amatā stājoties dotā zvēresta pārkāpumu, kas var izraisīt viņu atbildību (šajā ziņā skat. minētā protokola I sadaļu).

24. punkts

Būtu jārelativizē konstatējums, ka tiesneša palīga prombūtne var negatīvi ietekmēt lietas efektīvu izskatīšanu. Apjomīgās vai sarežģītās lietās, kuras ir jāizskata steidzami, nereti tiek aicināti līdzdarboties vairāki tiesneša palīgi.

Turklāt, ja to pamato tiesneša palīga prombūtnes veids vai ilgums, tad, lai mazinātu šādas prombūtnes ietekmi uz lietu izskatīšanas nepārtrauktību, tiek veikti tādi pasākumi kā lietu pārdalīšana citam tiesneša palīgam kabinetā vai aizstājēja pagaidu nodarbināšana saskaņā ar Civildienesta noteikumiem.

4. attēls

Ar rīkojumu izlemto lietu izskatīšanas ilguma attēlojumā pa dažādām tiesvedības stadijām būtu jāņem vērā fakts, ka rīkojums, ar kuru tiek izbeigta tiesvedība, atkarībā no apstākļiem un dažādu iemeslu dēļ var tikt pieņemts jebkurā tiesvedības brīdī no paša rakstveida procesa sākuma līdz lietas apspriežu stadijai (piemēram, atteikšanās no prasības gadījumā).

29. punkts

Attiecībā uz šo punktu ir jānorāda uz iepriekš minētajiem apsvērumiem par 4. attēlu.

46. punkts

Tiesas un Vispārējās tiesas locekļi, kam palīdz tiesnešu palīgi, vienlaikus strādā ar vairāku lietu materiāliem kā tiesneši referenti, tiesneši piesēdētāji vai ģenerālvokāti. Lai arī katrā lietā ir iespējams uzskaitīt faktoros, kas varētu izskaidrot, kādēļ viena tiesvedība notiek ilgāk nekā citas (piemēram, lietas materiālu apjoms, lietas sarežģītība vai par lietu atbildīgā tiesneša palīga pagaidu nepieejamība), katra šāda faktora aizņemtā laika precīzai novērtēšanai būtu vajadzīga sarežģītas uzskaites sistēmas ieviešana, kuras priekšrocības nav acumirkļīgi pamanāmas. Tiesas un Vispārējās tiesas pieņemtie nolēmumi turklāt ir tāda koleģiāla darba auglis, kurā aktīvi piedalās visi iztiesāšanas sastāva tiesneši no dažādām tiesību sistēmām. Iztiesāšanas sastāva locekļu izteikto dažādo viedokļu ņemšana vērā rada zināmu iespaidu uz lietu izskatīšanas ilgumu, ko ir grūti kvantificēt.

47. punkts

Revīzijas palātas veiktā lietu atlase, kas to mudinājis uzsvērt noteiktus faktoros, kuri var izskaidrot noteiktu lietu izskatīšanas (lielo vai mazo) ilgumu, ir izvēles jautājums. EST norāda, ka atlase nav reprezentatīva attiecībā uz visām lietām, kuras Tiesa un Vispārējā tiesa pabeigusi abos pārskata gados.

7. un 8. attēls

EST vēlas sniegt dažus paskaidrojumus par diviem visbiežāk pieminētajiem faktoriem. Pirmām kārtām, tiesas oficiālās brīvdienas ir realitāte, kas skar abas tiesas. Taču bez jebkāda objektīva paskaidrojuma šis faktors ir norādīts tikai 7. attēlā.

Otrām kārtām, spriedumu redaktoru nodaļas (*cellule des lecteurs d'arrêts*) veiktās redakcijas stadija, kas ir paredzēta abās tiesās, ir minēta tikai 8. attēlā. Proti, izrādās, ka Vispārējās tiesas spriedumu redaktoru nodaļā pavadīto lietu apstrādes ilgumu šī vienība ir precīzi novērtējusi visās anketās (izņemot vienu gadījumu, kurā šī nodaļa neveica redakciju), to darot sistemātiski, neatkarīgi no šī ilguma (mazā vai lielā) apmēra. Šāda nediferencēta metode izskaidro, ka runa ir par visbiežāk pieminēto faktoru. Tomēr šis biežums nekādā ziņā neinformē par šī faktora ietekmes nozīmi salīdzinājumā ar visiem faktoriem, kuriem ir ietekme uz tiesvedību ilgumu. Revīzijas palāta turklāt pamatoti uzsver, ka šai apstrādes stadijai paredzētie iekšējie termiņi ir tikuši ievēroti.

48. punkts

Runājot par faktoriem, kas Revīzijas palātas atlasītajās 30 lietās ietekmē tiesvedības ilgumu Tiesā, "tiesas oficiālo brīvdienas" faktora gadījumā ir jānorāda uz 36. zemspējas piezīmi. Tiesas oficiālo brīvdienas periodu, kas ir zināmi arī valstu tiesām, mērķis ir organizēt personāla prombūtni saistībā ar atvaļinājumiem tā, lai nodrošinātu pareizu tiesvedību. Tie nekādā ziņā nav tiesu darbības pārtraukuma periodi.

Proti, darbs pie lietu materiāliem turpinās kā kabinetos, tā dienestos, un vasarā tiek rakstīti un izdalīti gan ievadziņojumi, gan nolēmumu projekti. Turklāt šajā periodā vajadzības gadījumā vienmēr ir iespējams rīkot tiesas sēdes un apspriedes, it īpaši gadījumā, ja tiek iesniegts pieteikums par pagaidu noregulējumu vai ierosināta steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība.

51.–60. punkts

Abas tiesas ir izstrādājušas dažādus laika grafikus un uzraudzības instrumentus, kuros īpaši tiek ņemti vērā noteikti tiesvedību veidi (Tiesā: prejudiciāli nolēmumi, prasības sakarā ar tiesību aktu atcelšanu, sakarā ar bezdarbību, sakarā ar pienākumu neizpildi un apelācijas sūdzības; Vispārējā tiesā: tiešās prasības, apelācijas sūdzības, procesa jautājumi, kuros tiek pieņemti rīkojumi). Lai arī šie laika grafiki būtu vēl precizējami attiecībā uz katras lietas iezīmēm un lai arī tiesas atsauca uz indikatīviem iekšējiem termiņiem, kas ir izstrādāti atbilstoši vidējiem rādītājiem, katru lietu individuāli uzrauga katras tiesas kanceleja, locekļi, palātu priekšsēdētāji un katras tiesas priekšsēdētājs. Visbeidzot, periodiska koleģiāla uzraudzība tiek nodrošināta īpašā struktūrā (Palātu priekšsēdētāju kopsapulce/sanāksme), kurā tiek veikta atskaite par tādu lietu virzību, kurām būtu jāpievērš īpaša uzmanība.

63.–69. punkts

Kā norādīts I un II punktā, neatkarība un kvalitāte ir būtiski faktori, kas būtu jāņem vērā, lai visaptveroši novērtētu pareizu tiesvedību.

63. punkts

EST snieguma analizē nekoncentrējas uz katrā tiesā pabeigto lietu skaitu, neņemot vērā tam veltītos resursus. Visi pasākumi tiek veikti, lai pieejamie resursi tiktu izmantoti pēc iespējas efektīvāk un lai novērstu to izšķērdēšanu.

Tādējādi, piemēram, lai konstatētu iespējamās kompetences neesamības vai nepieņemamības gadījumus, jaunierosinātās lietas nekavējoties tiek analizētas, kā nu kurā gadījumā, vai nu katras tiesas kancelejā un/vai arī izpētes un dokumentācijas direkcijā. Šādā gadījumā tulkošanas darbi tiek nekavējoties apturēti un kanceleja iesaka pieņemt rīkojumu.

Turklāt priekšizpēte tiek veikta arī par līdzīgu vai saistītu lietu esamību, lai jaunierosinātās lietas varētu optimāli iedalīt un novērtēt iespējamo vajadzību apturēt tiesvedību.

64. punkts

EST rīcībā ir iekšēji statistikas dati, kas dod iespēju analizēt dažādo tiesvedības stadiju ilgumu pa lietu veidiem vai pa jomām un tādējādi diferencēti izvērtēt sniegumu. Pamatojoties uz šiem datiem, būtu iespējams apsvērt, kā vēl smalkāk sadalīt lietu izskatīšanas laika grafikus atkarībā no lietu sarežģītības.

65. punkts

Eiropas Padomes izveidotās *CEPEJ* izstrādātais rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā Eiropas Savienībā ir lietderīgs atsauces materiāls, kurā ir virkne indikatoru, taču tikai viena no tā daļām ir veltīta "tiesvedības laika pārvaldībai". EST vēlas precizēt, ka tai nav bijis iespējams pārbaudīt, kā izraudzītie kritēriji ir konkrēti tikuši piemēroti Tiesas un Vispārējās tiesas darbībai.

77. punkts

Tulkošanas ģenerāldirekcija, balstoties uz precīziem darbību indikatoriem, uzraudzību veic reālā laikā, lai pēc iespējas labāk izmantotu visu pieejamo kapacitāti. Arī individuālais sniegums tiek periodiski uzraudzīts, ņemot vērā visas paveiktās darbības.

Ikviena jurista lingvīsta katrai darbībai veltītais laiks varētu tikt izmantots kā diagnostikas rīks, ja netiktu sasniegti mērķi vai ja tiktu identificēti efektivitātes zudumi. Taču šādu trūkumu neesamības gadījumā apelācija pie katra jurista lingvīsta profesionālās atbildības ievērot termiņus un tādējādi nodrošināt lietu optimālu virzību un judikatūras raitu publicēšanu ir nenoliedzams motivācijas un produktivitātes faktors, kā to apliecina 78. un 94. punktā minētie labie rezultāti.

86. punkts

Procesuālo rakstu pielikumi tiek tulkoti tikai pēc skaidra tiesneša referenta vai ģenerālvokāta pieprasījuma un tikai vajadzīgajā apjomā. Turklāt Savienības iestādes, struktūras un struktūrvienības pašas ir atbildīgas par savu procesuālo rakstu tulkošanu.

90. punkts

Skat. I un II punktu.

91. punkts

Pēdējos gados lietu izskatīšanas efektivitāte ir ievērojami pieaugusi, Tiesai un Vispārējai tiesai ieviešot dažādus laika grafikus un uzraudzības instrumentus.

Lietu individualizēta uzraudzība ir nepieciešama, tiklīdz laika grafika termiņi ir principā jāievēro katrā lietā, kas ir tā piemērošanas jomā. Tomēr noteiktos gadījumos objektīvi apstākļi var attaisnot šo termiņu pārsniegšanu. Šādā situācijā attiecīgā lieta tiek īpaši uzraudzīta, lai nodrošinātu pēc iespējas raitāku izskatīšanu, ievērojot lietas īpašās iezīmes. Savukārt citi apstākļi – piemēram, lietas samērā niecīgā sarežģītība – pamato tās pabeigšanu daudz īsākā termiņā nekā paredzēts attiecīgajā laika grafikā.

Lai arī šāda veida pasākumi jau nesen tikuši ieviesti, abas tiesas varētu papildus apsvērt, kā vēl smalkāk sadalīt laika grafikus atkarībā no lietu sarežģītības un/vai pielāgot uzraudzību, lai tādējādi panāktu, ka mazāk sarežģītās lietas tiek pabeigtas vēl īsākos termiņos.

93. punkts

Lietas izskatīšanā parasti visilgākās stadijas patiešām ir tās, kuras seko pēc tiesvedības rakstveida daļas pabeigšanas. Šīm stadijām ir zīmīgs tiesnešu darba koleģiālais raksturs (skat. 46. punktu). Iztiesāšanas sastāva locekļu izteikto dažādo viedokļu ņemšana vērā, protams, pagarina lietu izskatīšanas ilgumu. Tomēr šim dialektiskajam procesam, kas ir iestrādāts EST statūtos un reglamentos paredzētajā tiesu darbībā, ir fundamentāla nozīme kvalitatīva koleģiāla nolēmuma pieņemšanā.

EST uzskata, ka revidentiem tika sniegti pieprasītie dokumenti un informācija, izņemot tos, uz kuriem attiecas apspriežu slepenība. Šie dokumenti un informācija revidentiem deva iespēju izvērtētājā 60 lietu atlasē identificēt trīs galvenos faktoros, kas varētu izskaidrot laika grafikos paredzēto termiņu pārsniegšanu, proti, locekļa darba slodze, lietu sarežģītība un tiesnešu palīgu nepieejamība. Šiem faktoriem ir cieša saikne ar tiesnešu darba koleģiālo raksturu. Proti, locekļi, kā arī viņu palīgi lielu daļu sava laika velta, strādājot pie lietām, kurās attiecīgie locekļi nav tikuši iecelti par tiesnesi referentu. Šo "piesēdētāju" lietu materiālu izpētei veltītais laiks ir tieši atkarīgs no to sarežģītības.

Ja tiesneša palīga nepieejamība ir saistīta ar prombūtni, ir pieņemti noteikumi šādas prombūtnes ietekmes uz lietu izskatīšanas nepārtrauktību mazināšanai, un šie noteikumi atkarībā no prombūtnes veida un ilguma paredz tādus pasākumus kā lietu pārdalīšana citam tiesneša palīgam kabinetā vai aizstājēja pagaidu nodarbināšana saskaņā ar Civildienesta noteikumiem.

95. punkts

Jebkuras "lietu pārvaldības" ("case management") efektivitāte ir atkarīga no jaudīgas informācijas sistēmas. EST atzinīgi vērtē Revīzijas palātas secinājumu par integrētas informācijas sistēmas ieviešanu, kuras izstrādei iestāde jau kopš vairākiem mēnešiem ir nolēmusi veltīt savas pūles.

97. punkts

Skat. III punktu.

98. punkts

A. Lai arī Tiesa un Vispārējā tiesa šobrīd jau izmanto specifiskus laika grafikus dažādiem tiesvedību veidiem (skat. 51.–60. punktu), tās atzinīgi vērtē Revīzijas palātas rekomendāciju sadalīt šos laika grafikus smalkāk, ņemot vērā arī tiesvedību specifiskumu un lietu sarežģītību. Lai precīzi ņemtu vērā faktiski izmantotos resursus, būtu nepieciešams veikt pētījumu, lai izvērtētu, kādā mērā resursu izmantošanas uzskaites sistēma dotu iespēju iegūt lietderīgi izmantojamus datus, neietekmējot tiesu pareizo darbību.

B. Abas tiesas izvērtēs iespēju publicēt detalizētākus statistikas datus par tiesvedību ilgumu.

C. Tiesa un Vispārējā tiesa savās pārdomās par iekšējo organizāciju un darba metodēm ņems vērā Revīzijas palātas rekomendāciju attiecībā uz elastīgāku tiesnešu palīgu piesaistīšanu kabineta ietvaros.

D. EST piekrīt Revīzijas palātas rekomendācijai pievērst dalībvalstu uzmanību nepieciešamībai pēc iespējas ātrāk nominēt Tiesas un Vispārējās tiesas locekļus, lai novērstu jebkādu kavēšanos lietu izskatīšanā saistībā ar locekļu nomaiņu. Tā uzsver, ka Tiesas un Vispārējās tiesas sastāva stabilitātei ir būtiska nozīme to uzdevumu efektīvai izpildei, kas minētajām tiesām ir uzticēti Līgumos, un uzsver, ka šie apsvērumi tiek sistemātiski darīti zināmi dalībvalstu valdību pārstāvjiem sastāva daļējas nomaiņas gadījumā.

E. Apspriežu valodas izvēle ir atkarīga no zināma skaita faktoru un tiek noteikta efektivitātes apsvērumu dēļ. Tiesas turpinās apsvērt šo jautājumu savas tiesu autonomijas ietvaros, apdomājot Revīzijas palātas sniegtos apsvērumus.

F. Apsverot informātikas līdzekļus, kuriem īsā un vidējā termiņā jābūt tiesu rīcībā, EST ir rosinājusi pārdomas par informācijas sistēmām un, ņemot vērā tiesu darba specifiskās īpatnības un katras tiesas iezīmes, atzinīgi vērtē aicinājumu izpētīt vai pat ieviest integrētu informātikas sistēmu.

Notikums	Datums
Darba sākums	10.05.2016.
Pārskata projekta oficiāla nosūtīšana Eiropas Savienības Tiesai	29.06.2017.
Darbības rezultātu pārskata pieņemšana pēc pretrunu procedūras	5.09.2017.
Eiropas Savienības Tiesas oficiālo atbilžu saņemšana visās valodās	30.08.2017.

Šajā pārskatā par Eiropas Savienības Tiesu mēs esam novērtējuši, kādi ir darbības rezultāti tās lietu pārvaldības procesam, īpaši to, vai ieviestās procedūras sekmēja iesniegto lietu efektīvu izskatīšanu un vai bija iespējams to paātrināt.

Pēdējos gados Eiropas Savienības Tiesa ir pastiprināti pievērsusi uzmanību savlaicīgai lietu izskatīšanai, un līdz 2016. gada beigām ir ievērojami samazinājies neizskatīto uzkrājušos lietu skaits Vispārējā tiesā.

Šajā pārskatā ir secināts, ka Eiropas Savienības Tiesa varētu vēl vairāk pastiprināt šos pozitīvos rezultātus, ja apsvērtu iespēju katru lietu pārvaldīt aktīvāk, izmantojot īpaši pielāgotus laika grafikus, ņemot vērā nodarbinātos cilvēkresursus un veicot dažus citus pasākumus lietu pārvaldības sistēmu pilnveidošanai.

40
1977-2017

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx

Timekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

© Eiropas Savienība, 2017

Atļauts reproducēt, norādot avotu. Lai izmantotu vai reproducētu fotoattēlus vai citus materiālus, uz kuriem neattiecas Eiropas Savienības autortiesības, atļauja jālūdz tieši autortiesību īpašniekam.